

97/2012

**BUDAPEST FŐVÁROS XVI. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT
ALPOLGÁRMESTERE**

Tárgy: Átfogó értékelés a Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat 2011. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról

Tisztelt Képviselő-testület!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 96. § (6) bekezdésében foglalt önkormányzati kötelezettség a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról átfogó értékelés (1. sz. melléklet) készítése, a gyámhatóságokról valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet 10. számú melléklete (2. sz. melléklet) szerinti tartalommal.

Az értékelést a Képviselő-testületnek meg kell tárgyalnia, majd megküldeni a Budapest Főváros Kormányhivatala Szociális és Gyámhivatalának május 31-éig, aki 30 napon belül javaslattal élhet az önkormányzat felé. Az önkormányzat 60 napon belül érdemben megvizsgálja a Gyámhivatal javaslatait, és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja azt.

A Gyámhivatal a korábbi évek átfogó értékeléseit elfogadta, így a 2011. évről szóló értékelés is azokhoz hasonló alapokra építve készült, a gyermekvédelemben érintett intézmények, irodák, szervezetek bevonásával.

Az átfogó értékelés nagy mennyiségű adatot tartalmaz az ellátottakra, az igénybevételekre vonatkozóan. Ezek az információk a 2010. évi adatokkal együtt jelennek meg a táblázatokban, az összehasonlíthatóság miatt.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról szóló értékelést fogadja el!

HATÁROZATI JAVASLAT:

Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete elfogadja az előterjesztés 1. számú mellékletét képező átfogó értékelést a Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat 2011. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról.

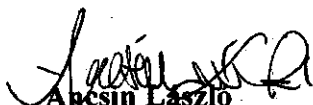
A Képviselő-testület felkéri a Polgármestert, hogy az átfogó értékelést a Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat 2011. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról, 2012. május 31-éig küldje meg a Budapest Főváros Kormányhivatala Szociális és Gyámhivatalának.

Határidő: 2012. május 31.

Felelős: Kovács Péter polgármester
/a döntés egyszerű szótöbbséget igényel/

Budapest, 2012. április 23.

Láttam:

Árkai László
jegyző

Dr. Csomor Ervin
alpolgármester

Mellékletek:

1. sz. melléklet: Átfogó értékelés a Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat 2010. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról
2. sz. melléklet: A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet 10. sz. melléklete

Az előterjesztést tárgyalja: Oktatási, Ifjúság - és Gyermekvédelmi Bizottság, Egészségügyi és Szociális Bizottság.

**ÁTFOGÓ ÉRTÉKELES A BUDAPEST FŐVÁROS XVI. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT
2010. ÉVI
GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI FELADATAINAK ELLÁTÁSÁRÓL**

TARTALOMJEGYZÉK

1. A TELEPÜLÉS DEMOGRÁFIAI MUTATÓI	2
2. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI, TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK BIZTOSÍTÁSA	4
3. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK, VALAMINT AZ EZEKHEZ SZERVESEN KAPCSOLÓDÓ EGYÉB ELLÁTÁSOK BEMUTATÁSA	17
4. JEGYZŐI HATÁSKÖRBEN TETT GYÁMHATÓSÁGI INTÉZKEDÉSEKRE, ILLETVE A GYÁMHIVATAL HATÓSÁGI INTÉZKEDÉSEIRE, FELADATAIRA VONATKOZÓ ADATOK	35
5. A FELÜGYELETI SZERVEK ÁLTAL GYÁMHATÓSÁGI, GYERMEKVÉDELMI TERÜLETEN VÉGZETT SZAKMAI ELENŐRZÉSEK TAPASZTALATAINAK, TOVÁBBÁ A GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI SZOLGÁLTATÓ TEVÉKENYSÉGET VÉGZŐK MŰKÖDÉSÉT ENGEDÉLYEZŐ HATÓSÁGI ELENŐRZÉSÉNEK ALKALMÁVAL TETT MEGÁLLAPÍTÁSOK BEMUTATÁSA.....	43
7. A BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM FŐBB PONTJAINAK BEMUTATÁSA	46
8. A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT ÉS A CIVIL SZERVEZETEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS KERETEI.....	48

Az anyagban szereplő táblázatok tartalmaznak üres mezőket. Ennek oka, hogy az adatok a KSH-nak közölt adatközlők információit tartalmazzák. Az üres mezők olyanok, melyeket abban az évben nem kért a KSH, ezért visszamenőleg előző évekre nem rendelkezünk adatokkal.

1. A TELEPÜLÉS DEMOGRÁFIAI MUTATÓI

Budapest XVI. kerületének, a népesség megoszlására vonatkozó demográfiai mutatói az alábbiak.

1. sz. táblázat: A lakónépesség számának változása

Megnevezés		
Terület km ²		33,52
Lakónépesség (fő)	2005-ben	71 089
	2006-ban	71 217
	2007-ben	71 444
	2008-ban	72 725
	2009-ben	72 767
	2010-ben	72 099
	2011-ben	72 283
Laksűrűség (km ² /fő)	2005-ben	2 121
	2006-ban	2 125
	2007-ben	2 131
	2008-ban	2 171
	2009-ben	2 170
	2010-ben	2 151
	2011-ben	2 156

2. sz. táblázat: A település lakosainak korcsoport szerinti megoszlása

Életkor		Állandó népesség							Lakó népesség* 2011
		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	
0-4	0-1	611	665	651	1 397	633	528	621	623
	1-4	2004	2 537	2 739	3 547	3 580	3 412	2 132	2 163
5-14		6678	6 544	6 461	6 487	6 549	6 670	6 974	6 966
15-18		3007	3059	3 085	3 018	2 911	2 744	2 674	2 634
19-34		15 932	15 729	15 856	15 673	15 232	14 642	13 564	14 509
35-60		26461	26 376	26 556	26 521	26 709	26 367	27 525	27 605
60-X		15163	16 853	15 626	16 563	16 990	16 690	18 473	17 783
Összesen:		70 536	70 686	70 974	71 809	71 971	71 053	71 963	72 283

*Lakónépesség: A gyermekjóléti, gyermekvédelmi munka szempontjából nemcsak az állandó bejelentett lakhellyel rendelkezők száma, hanem a kerületben tartózkodók száma is fontos.

A születések számának korábbi kismértékű csökkenése 2011-ben már nem jellemző, sőt, emelkedés mutatkozik..

3. sz. táblázat: A település 0-24 éves lakónépességének évenkénti és nemenkénti megoszlása

Életkor	férfi	nő	összesen
0-1	336	287	623
1-2	331	287	618
2-3	360	384	744
3-4	397	404	801
4-5	363	367	730
5-6	380	430	810
6-7	390	369	759
7-8	362	348	710
8-9	355	372	727
9-10	328	336	664
10-11	347	327	674
11-12	342	307	649
12-13	328	283	611
13-14	350	282	632
14-15	323	307	630
15-16	361	322	683
16-17	324	340	664
17-18	357	300	657
18-19	320	361	681
19-20	394	356	750
20-21	407	394	801
21-22	392	420	812
22-23	385	462	847
23-24	422	431	853

A gyermekjóléti és gyermekvédelmi munka szempontjából nemcsak a kiskorúak száma lényeges, hanem a 25 évesnél fiatalabb korosztályé is, a táblázat ezért tartalmazza ezen adatsorokat. Az adatok a potenciális igénybevevői kör nagyságának alapjául szolgálnak.

2. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL NYÚJTOTT PÉNZBELI, TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK BIZTOSÍTÁSA

2.1. A GYERMEKVÉDELMI TÖRVÉNYBEN SZABÁLYOZOTT ELLÁTÁSOK

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.), és Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzatának 20/2009. (VI. 4.) számú rendelete a gyermekek és fiatal felnőttek számára megállapítható pénzügyi támogatásokról (továbbiakban: Rendelet) az alábbi pénzügyi és természetbeni támogatásokat határozta meg a 2011. évre:

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A Gyvt. szerint:

„19. § (1) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult

- a) a 148. § (5) bekezdésének a) és b) pontjában meghatározott gyermekétkeztetés normatív kedvezményének,*
 - b) a 20/A. §-ban meghatározott pénzügyi támogatásnak,*
 - c) a külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.*
- (2) A települési önkormányzat jegyzője megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát, amennyiben a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi jövedelem összege nem haladja meg*
- a) az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (a továbbiakban: az öregségi nyugdíj legkisebb összege) a 140%-át,*
 - aa) ha a gyermeket egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő gondozza, vagy*
 - ab) ha a gyermek tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos, vagy*
 - ac) ha a nagykorúvá vált gyermek megfelel a 20. § (3) vagy (4) bekezdésében foglalt feltételeknek;*
 - b) az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 130%-át az a) pont alá nem tartozó esetben,*
- feltéve, hogy a vagyoni helyzet vizsgálata során az egy főre jutó vagyon értéke nem haladja meg külön-külön vagy együttesen a (7) bekezdésben meghatározott értéket.*
- (3) Az egy főre jutó jövedelem megállapításánál a 131. § (2) bekezdését kell alkalmazni. Ettől eltérni akkor lehet, ha a jövedelmi viszonyokban igazolható ok miatt tartós romlás vélelmezhető.*
- (4) A (2) bekezdésben meghatározott összeg számításánál - a kérelem benyújtásának időpontjában - közös háztartásban élő közeli hozzátartozóként (gondozó családként) kell figyelembe venni*
- a) a szülőt, a szülő házastársát vagy élettársát,*
 - b) a 20 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező gyermeket,*
 - c) a 23 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, a nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytató gyermeket,*
 - d) a 25 évesnél fiatalabb, önálló keresettel nem rendelkező, felsőoktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytató gyermeket,*

- e) korhatárra való tekintet nélkül a tartósan beteg, illetőleg a testi, érzékszervi, értelmi, beszéd- vagy más fogyatékos (a továbbiakban: tartósan beteg, illetőleg fogyatékos) gyermeket,
 - f) az a)-e) pontokba nem tartozó, a Csjt. alapján a szülő vagy házastársa által eltartott rokont.
- (5)
- (6) A vagyoni helyzet vizsgálata kiterjed a (4) bekezdésben meghatározott közös háztartásban élő közeli hozzátartozók vagyonára.
- (7) Vagyon alatt azt a hasznosítható ingatlant, járművet, továbbá vagyoni értékű jogot kell érteni, amelynek egy főre jutó értéke a gyermeket gondozó családban
- a) külön-külön számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének húszszorosát, vagy
 - b) együtt számítva az öregségi nyugdíj legkisebb összegének hetvenszeresét meghaladja, azzal, hogy nem minősül vagyonnak az az ingatlan, amelyben a szülő vagy a tartásra köteles más törvényes képviselő életvitelszerűen lakik, az a vagyoni értékű jog, amely az általuk lakott ingatlanon áll fenn, továbbá a mozgáskorlátozottságra vagy tartós betegségre tekintettel fenntartott gépjármű.
- (8) A települési önkormányzat jegyzője a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítására irányuló kérelmet elutasítja, ha a (4) bekezdésben megjelölt személyek együttesen vagy külön-külön a (7) bekezdésben meghatározott értékű vagyonnal rendelkeznek.
- (9) Nem állapítható meg rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság, illetőleg a megállapított jogosultságot meg kell szüntetni, ha a gyermek tartózkodási joga megszűnt vagy tartózkodási jogának gyakorlásával felhagyott.
- 20. §** (1) A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítását a szülő vagy más törvényes képviselő, illetve a nagykorú jogosult a lakcíme szerint illetékes települési önkormányzat polgármesteri hivatalánál terjeszti elő.
- (2) A feltételek fennállása esetén a települési önkormányzat jegyzője 1 év időtartamra megállapítja a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát.
- (3) Az egyéb jogosultsági feltételek fennállása esetén nagykorúvá válása után is jogosult a gyermek a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre, ha
- a) nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat folytat és 23. életévét még nem töltötte be, vagy
 - b) felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanul és a 25. életévét még nem töltötte be.
- (4) Házasságkötés esetén a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot meg kell szüntetni, ha a jogosult házasságkötése szerinti új családban az egy főre jutó havi jövedelem összege, illetve vagyon értéke meghaladja a 19. §-ban meghatározott jövedelemhatárt, illetve vagyon értékét.
- 20/A. §** (1) A települési önkormányzat jegyzője annak a gyermeknek, fiatal felnőttnek, akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága
- a) a tárgyév augusztus 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjában,
 - b) a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjában pénzbeli támogatást folyósít.

- (2) Az (1) bekezdés szerinti pénzbeli támogatás esetenkénti összege 2006. évben gyermekenként 5000 forint. A 2006. évet követően a pénzbeli támogatás összegének emeléséről az Országgyűlés a költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt. – 2010-ben 5 800.- Ft.
- (3) Az (1) bekezdés szerinti támogatás - a gyámhatóságokról, valamint gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló kormányrendeletben meghatározott feltételek és eljárás szerint - természetben is nyújtható.

Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás

A Gyvt. szerint:

- „20/B. § (1) Kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermek gyámjával rendelt hozzátartozó jogosult, aki
- a gyermek tartására köteles, és
 - nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, balettművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, időskorúak járadékában vagy olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik.
- (2) A kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra való jogosultságot a családbafogadó gyám lakcíme szerint illetékes települési önkormányzat jegyzője - határozatlan időre - állapítja meg.
- (3) A kiegészítő gyermekvédelmi támogatás havi összege - gyermekenként - az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 22 százaléka.
- (4) A települési önkormányzat jegyzője annak a gyámul kirendelt hozzátartozónak, akinek kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra való jogosultsága
- a tárgyév július 1-jén fennáll, a tárgyév augusztus hónapjában – a július hónapra járó kiegészítő gyermekvédelmi támogatás összege mellett -
 - a tárgyév november 1-jén fennáll, a tárgyév november hónapjában - a november hónapra járó kiegészítő gyermekvédelmi támogatás összege mellett -
- pótlékot folyósít.
- (5) A (4) bekezdés szerinti pótlék esetenkénti összege 2006. évben gyermekenként 7500 forint. A 2006. évet követően a pótlék összegének emeléséről az Országgyűlés a költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt. – 2010-ben 8. 500.- Ft.
- (6) Ha a kiegészítő gyermekvédelmi támogatást jogerősen megállapították, az a kérelem benyújtásától esedékes azzal, hogy ha a kérelmet
- a tárgyhónap tizenötödikéig nyújtották be, a támogatás teljes összegét,
 - a tárgyhónap tizenötödikét követően nyújtották be, a támogatás ötven százalékát
- kell kifizetni.
- (7) A kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra való jogosultság feltételeit - az (1) bekezdésben meghatározottak alapulvételével - a települési önkormányzat jegyzője évente legalább egyszer felülvizsgálja. Ha a kiegészítő gyermekvédelmi támogatásra való jogosultság megszűnik, az a jogosultság megszűnésének hónapjáig esedékes azzal, hogy ha a megszűnés

- a) a tárgyhónap tizenötödikéig következik be, a támogatás ötven százalékát,
- b) a tárgyhónap tizenötödikét követően következik be, a támogatás teljes összegét kell kifizetni."

Óvodáztatási támogatás

A Gyvt. szerint:

- „20/C. §** (1) A települési önkormányzat jegyzője annak a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermeknek a szülője részére, aki a három-, illetve négyéves gyermekét beíratta az óvodába, továbbá gondoskodik gyermeke rendszeres óvodába járatásáról, és akinek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultsága fennáll
- a) a gyermek óvodai beíratását követően első alkalommal, ha a gyermek óvodai beíratása
 - aa) az év első felében történik és a gyermek óvodai nevelésben való részvétele óta legalább két hónap eltelt, a beíratás évének június hónapjában,
 - ab) az év első felében történik, de júniusig nem telt el három hónap, a beíratás évének december hónapjában,
 - ac) az év második felében történik és a gyermek óvodai nevelésben való részvétele óta legalább három hónap eltelt, a beíratás évének december hónapjában,
 - ad) az év második felében történik, de a beíratás évében decemberig nem telt el három hónap, a következő év június hónapjában [a továbbiakban az aa)-ad) pont alattiak együtt: első alkalom],
 - b) a gyermek beíratását követően második és további alkalommal az óvodai nevelési jogviszony fennállásáig
 - ba) a tárgyévi június hónapjában,
 - bb) a tárgyévi december hónapjában,
- pénzbeli támogatást folyósít.
- (2) Az (1) bekezdés szerinti pénzbeli támogatás folyósításának további feltétele, hogy a gyermek felett a szülői felügyeleti jogot gyakorló szülő, illetve ha mindkét szülő gyakorolja a szülői felügyeleti jogot, mindkét szülő a jegyzői eljárásban önkéntes nyilatkozatot tegyen arról, hogy gyermekének hároméves koráig legfeljebb az iskola nyolcadik évfolyamán folytatott tanulmányait fejezte be sikeresen.
- (3) Az (1) bekezdés szerinti pénzbeli támogatás összege a 2009. évben gyermekenként első alkalommal húszezer forint, ezt követően esetenként és gyermekenként tízezer forint. A 2009. évet követően az összeg emeléséről az Országgyűlés a költségvetésről szóló törvény elfogadásával egyidejűleg dönt.
- (4) A helyi önkormányzat rendeletben előírhatja, hogy az első alkalommal folyósításra kerülő pénzbeli támogatás helyett a szülőnek gyermeke részére természetbeni támogatás nyújtható. A természetbeni támogatást a gyermek beíratását követő legfeljebb 15 munkanapon belül kell a szülő rendelkezésére bocsátani."

A fenti két ellátási formában helyi sajátosság nincs, csupán a törvény rendelkezéseihez kapcsolódik a megállapításuk.

Az óvodáztatási támogatás 2009-ben jelentkezett új ellátásként, a 2010. évben a kerületben egy gyermek esetében állapították meg.

2011-ben 4 kérelmezőből egy került elutasításra, és hárman részesültek a támogatásban. 2011-ben összesen 4 támogatott gyermekből első alkalommal támogatottak közül egy gyermek 3 éves, kettő 4 éves. További alkalmakkor támogatást kapók közül két gyermek 4 éves, egy gyermek 7 éves.

Súlyosan fogyatékosok és tartósan betegek kiemelt támogatása

A Rendelet szerint:

- „4. § (1) Ha a gyermeket nevelő mindkét szülő súlyosan fogyatékos, és a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének (továbbiakban: nyugdíjminimum) 200 %-át, a családban nevelkedő gyermekek után havonta gyermekenként a nyugdíjminimum 30 %-át kell támogatásként a szülő részére folyósítani.
- (2) Amennyiben a családban nevelkedő gyermek(ek) súlyosan fogyatékos(ak) vagy tartósan beteg(ek), és a családban az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a nyugdíjminimum 200 %-át, súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg gyermekenként havonta a nyugdíjminimum 30 %-át kell támogatásként a törvényes képviselő részére folyósítani.”

A támogatást az önkormányzat önként vállalt feladatként nyújtja, ezáltal előnyben részesíti a legrosszabb szociális helyzetű családok közül azokat, ahol a gyermek súlyosan fogyatékos vagy tartósan beteg, vagy a gyermeket nevelő mindkét szülő súlyosan fogyatékos.

Táborozási hozzájárulás

A Rendelet szerint:

- „5. § (1) Az a gyermek, aki táborozás résztvevője és családjában az egy főre jutó havi jövedelem a nyugdíjminimum 150 %-át nem haladja meg, évente egy alkalommal táborozási hozzájárulásban részesíthető.
- (2) A hozzájárulás összege a táborozás költségeinek fele, méltányosságból elérheti annak teljes összegét, de nem haladhatja meg a nyugdíjminimum 100 %-át.
- (3) Táborozási hozzájárulás kizárólag belföldi táborozás céljára nyújtható.”

Nagycsaládosok tankönyv támogatása

A Rendelet szerint:

- „6. § (1) Az 1. § (3) bekezdésében meghatározott fiatal felnőtt tanévenként egyszer tankönyvtámogatás illeti meg, amennyiben nagycsaládban él, és felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán első diploma megszerzéséért tanulmányokat folytat.
- (2) A tankönyvtámogatás összege tanulónként a nyugdíjminimum 70 %-a.”

Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás

A Rendelet szerint:

- „7. § (1) Rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban kell részesíteni azt a gyermeket, akinek családjában időszakosan létfenntartási gondok merülnek fel, vagy létfenntartást veszélyeztető rendkívüli élethelyzet alakult ki.
- (2) Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás akkor nyújtható, ha a család egy főre jutó havi jövedelme a nyugdíjminimum 150 %-át nem haladja meg.
- (3) A rendkívüli gyermekvédelmi támogatás összege évente, gyermekenként nem

haladhatja meg a nyugdíjminimum 150 %-át, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket nevelő, vagy lakásfenntartási támogatásban részesülő család esetében a nyugdíjminimum 100 %-át."

A jelenleg hatályos rendelet megszületése előtt - a gyermekek és fiatal felnőttek számára megállapítható ellátásokról szóló korábbi rendeletben -, a endkízüli támogatás gyűjtőfogalomként szerepelt, a vásárlási támogatást, táborozási hozzájárulást és nagycsaládosok tankönyv támogatását foglalta magában. A jelenleg hatályos helyi szabályozás szerint azonban a rendkízüli gyermekvédelmi támogatás önálló ellátásként szerepel, mely mellett külön nevesíti a rendelet a táborozási hozzájárulást és a nagycsaládosok tankönyvtámogatását, mint célzott támogatási formát.

Elsősorban azokat a családokat kell **rendkízüli gyermekvédelmi támogatásban** részesíteni, ahol a gyermeket gondozó család időszakosan létfenntartási gondokkal küzd, vagy létfenntartást veszélyeztető rendkízüli élethelyzetbe került. Ezen ellátás hivatott továbbá a szociális válsághelyzetben lévő várandós anyák támogatására is.

A **táborozási hozzájárulás** esetében többnyire az oktatási intézményekkel áll kapcsolatban a Szociális és Gyermekvédelmi Iroda, hisz ők szervezik a különféle erdei iskolákat, nyári táborokat, szabadidős elfoglaltságokat. Feltétlenül szükséges ez az ellátási forma, mivel sok családnak – anyagi helyzete miatt – nincs lehetősége nyaralni, így ezek a táborok jelentik a gyermek részére az egyetlen üdülési lehetőséget. Évente egy alkalommal kérhető belföldi táborra.

A **nagycsaládosok tankönyvtámogatására** – kiegészítve a törvényi lehetőséget – azok a fiatal felnőttek jogosultak, akik nagycsaládban élnek, nappali tagozaton, felsőfokú iskolai tanulmányokat folytatnak, és első diplomájukat szerzik. Összege a nyugdíjminimumhoz kötött. E támogatási forma nagy segítséget jelent a családoknak, hisz a felsőoktatási beiskolázás jelentős kiadásokkal jár.

Ikerszülési támogatás

A Rendelet szerint:

- „3. § (1) *Ikerszülési támogatást kell folyósítani annak a szülőnek, akinek iker gyermekei születtek.*
- (2) *Az ikerszülési támogatást a gyermekek egy éves koráig lehet igényelni.*
- (3) *A támogatás összege gyermekenként egyszeri 50.000,- Ft, mely különös méltánylás esetén, fokozott ápolást igénylő gyermek esetében családonként egyszeri 50.000,- Ft-tal kiegészíthető, az Egészségügyi és Szociális Bizottság javaslata alapján."*

A támogatás 2007. január 1-jétől új ellátási formaként került bevezetésre, önként vállalt feladatként. Célja ikerszülés esetén a család anyagi terheinek enyhítése, mivel ikrek születése esetén mind a tennivalók, mind az anyagi kiadások többszörösen jelentkeznek.

Az ellátást 13 család vette igénybe 2011-ben.

4. sz. táblázat: Gyermekvédelmi támogatások

Megnevezés			Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény		Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás	
			2011	2011	2010	2011
Előző év dec. 31-én támogatásban részesülők száma			454	584	7	8
Tárgyév folyamán	megállapított	ellátások száma	496	699	6	1
	megszűnt		466	608	5	6
Tárgyév dec. 31-én támogatásban részesülők		száma	484	675	8	3
Támogatást kérő személyek			662	723	8	2
Elutasított személyek			78	24	2	1
Támogatásban részesültek átlagos			559	659	7,2	5,71
Támogatásra felhasznált összeg (e Ft, kerekítve)			6 479	7 644	539	687

A kérelmek elutasításának indoka a jogszabályban meghatározott feltételek hiánya. Amennyiben a kérelem elbírálására nem illetékes a XVI. kerület, az ügyintéző az illetékes hatósághoz átteszi az iratanyagot.

5. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán támogatásban részesített gyermekek száma kor szerint

	0-6	7-14	15-18	19-	Összes
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény					
gyermekek száma/ 2009	143	208	81	22	454
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	6	14	4	1	25
gyermekek száma/ 2010	178	282	103	21	584
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	5	15	5	0	25
gyermekek száma/ 2011	204	329	110	32	675
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	6	17	4	1	28
Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás					
gyermekek száma/ 2008	1	3	0	-----	4
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	1	0	0	-----	1
gyermekek száma/ 2009	0	4	3	-----	7
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	0	0	0	-----	0
gyermekek száma/ 2010	0	5	3	-----	8
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	0	0	0	-----	0
gyermekek száma/ 2011	0	1	2	-----	3
Ebből tartósan beteg vagy fogyatékos	0	0	0	-----	0

6. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán támogatásban részesülő családok száma 2011-ben

Megnevezés	1	2	3	4 vagy 5	6 vagy több	Összes
	gyermekes családok száma					
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény						
Családok száma	98	108	77	54	10	347
Ebből: egyedül álló szülő	64	71	38	30	5	208
Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás						
Családok száma	3	0	0	0	0	3
Ebből: egyedül álló szülő	1	0	0	0	0	1

A tárgyév decemberében rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma az előző évhez viszonyítva évek óta emelkedést mutat, ami összefüggésben lehet azzal, hogy a gazdasági válság következményeként több család anyagi helyzete megingott. (munkahelyek elvesztése, kiadások növekedése, lakhatási helyzet instabillá válása).

7. sz. táblázat: Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás adatai

Megnevezés	Pénzbeli támogatásban részesített személyek		Támogatási esetek		Felhasznált összeg (E Ft, kerekítve)	
	száma					
	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Egyszer részesült támogatásban	470	391	470	391	3 421	2 887
Kétszer részesült támogatásban	187	177	374	354	2 600	2 478
Háromszor vagy annál többször részesült támogatásban	234	251	906	829	5 835	5 504
Havi rendszerességgel részesült támogatásban	0	0	0	0	0	0
Összesen	891	783	1 750	1 574	11 856	10 869

8. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesített gyermekek száma kor szerint

Gyermekek száma	0-6	7-14	15-18	19-	Összes	Ebből: rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben is részesül
2007	55	85	39	13	192	106
2008	85	112	38	16	251	112
2009	47	53	18	0	118	63
2010	32	51	20	2	105	61
2011	34	46	12	0	92	58

9. sz. táblázat: Tárgyévben egyéb gyermekvédelmi támogatásban részesülők

Megnevezés	Támogatásban részesített személyek száma	Felhasznált összeg (E Ft, kerekítve)
Táborozási hozzájárulás	82	1 427
Tankönyvtámogatás	13	259
Ikerszülési támogatás	13	1 300

A táblázat adataiból kitűnik, hogy a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesülők száma kismértékű csökkenést mutat, azonban a támogatási esetek száma növekedett, ami azt jelenti, hogy egy-egy kérelmező, több alkalommal részesült támogatásban.

A 9. sz. táblázatban összefoglalt támogatási formákat az önkormányzat önként vállalt feladatként, saját forrásból nyújtja.

10. sz. táblázat: Tárgyév december hó folyamán ellátásban részesítettek egy főre jutó családi jövedelme a jogosultság megállapításakor

Megnevezés	Egy főre jutó jövedelem						összesen	
	a nyugdíjminimum felét nem éri el		a nyugdíjminimum fele, illetve annál több, de nem éri el a nyugdíjminimumot		a nyugdíjminimumot eléri, illetve meghaladja			
	2010	2011	2010	2011	2010	2011	2010	2011
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	92	112	286	328	206	235	584	675
Kiegészítő gyermekvédelmi támogatás	0	0	3	0	5	3	8	3
Rendkívüli gyermekvédelmi támogatás	10	11	54	41	41	40	105	92

A támogatottak körében a legjellemzőbb jövedelmi sáv a nyugdíjminimum fele és a nyugdíjminimum közötti egy főre jutó jövedelem. (14.250.- Ft/fő és 28.500.- Ft/fő között), de emelkedett 2010 óta a többi jövedelmi sávban élő ellátottak száma is.

Ez nagy arányú szegénységet mutat az érintett családokban. A nyugdíjminimum felét el nem érő egy főre jutó jövedelem azért nem jellemző, mert ha egy család bevétele csak transzferjövedelmekből áll, akkor ezek összege ennél magasabb, ezért a nyugdíjminimum felét el nem érő egy főre jutó jövedelem gyakorlatilag azt jelenti, hogy a család nem jutott még hozzá a transzferjövedelmekhez sem.

A rendkívüli gyermekvédelmi támogatás esetében az elutasítás indokaként a jövedelemhatár feletti egy főre jutó jövedelem jelölhető meg abban az esetben, ha méltányosság gyakorlása sem indokolt.

Óvodáztatási támogatásban 6 alkalommal részesült gyermek, összesen 90 E Ft összegben

2.2. A GYERMEKVÉDELMI TÖRVÉNYBEN NEM SZABÁLYOZOTT ELLÁTÁSOK

Egyéb, nem a gyermekvédelmi törvényben szabályozott ellátások a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.), valamint a szociális rászorultság miatt megállapítható pénzbeli és természetbeni ellátásokról szóló 12/2009. (II.17.) önkormányzati rendelet (továbbiakban: Szociális Rendelet) alapján nyújthatóak. E két jogszabály nem kifejezetten gyermekek számára nyújt ellátást, de bizonyos esetekben kedvezményeket biztosít a gyermekekre tekintettel. Ezek az alábbiak:

- A Szt. szerint:
 - Az ápolási díj kiskorú ápolása esetén alanyi jogon jár a keresettel nem rendelkező hozzátartozónak, amennyiben az orvosi igazolás szerint a gyermek súlyos fogyatékos vagy tartós beteg. /41. § (1) bekezdés/
 - Közgógyellátásra jogosult az intézeti elhelyezett, az intézeti és állami nevelt kiskorú. /50. § (1) bekezdés a) pont/
- A Szociális Rendelet alapján:
 - Helyi lakásfenntartási támogatás esetén a gyermekét egyedül nevelő szülő vonatkozásában a bírálati szempontok (lakásfenntartás elismert havi költségei és a háztartásban élők havi összjövedelemének aránya) kedvezőbbek, mint egyéb esetekben. /5. § (1) bekezdés/
 - Az önkormányzat külön rendeletben, pályázati jelleggel nyújt fűtési támogatást, a téli hónapokban. Az támogatásra jogosultak lehetnek a (nyugdíjasok mellett,) a nagycsaládosok is.

2.3. GYERMEKÉTKEZTETÉS MEGOLDÁSÁNAK MÓDjai, KEDVEZMÉNYEI

A gyermekek napközbeni ellátása (bölcsőde) esetében étkezési és egyéb térítési díjakat a szociális szolgáltatásokról, a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátásokról és a szociálpolitikai kerekasztalról szóló 9/2010. (III. 29.) önkormányzati rendelet szabályozta a 2010. évben az alábbiak szerint:

A 9/2010. (III. 29.) Ök rendelet 3. számú melléklete: intézményi térítési díj

Bölcsődei szolgáltatások személyi térítési díjai

Személyi térítési díj	
Gyermekétkeztetés	740.-Ft /fő/nap
Gyermekétkeztetés normatív kedvezmények esetén (50%)	370.-Ft /fő/nap
Nyújtott nyitva tartás esetén vacsora	290.-Ft/fő/nap
Nyújtott nyitva tartás	1 000. Ft/óra
Időszakos gyermekfelügyelet	300.- Ft/óra

3/A. melléklet a 9/2010. (III. 29.) önkormányzati rendelethez

Bölcsődei speciális szolgáltatások személyi térítési díjai

	A	B
1	Baba-mama muzsika	500 Ft/alkalom
2	Játszóház	400 Ft/alkalom
3	Száraz só terápia	500 Ft/alkalom
4	Játékos gyermek torna	2400 Ft/hó/8 alkalom

A személyi térítési díj mérséklésének lehetősége:

„8. § (8) Ha a bölcsődei ellátás kapcsán igénybe vett gyermekétkeztetésért fizetendő személyi térítési díj megfizetése a kötelezett és családja megélhetését, létfenntartását veszélyezteti, a veszélyeztetettség mértékétől függően – az intézményvezető véleményének kikérése mellett – a Polgármester a személyi térítési díj összegét – különösen két bölcsődei ellátott gyermek esetén – annak legfeljebb 50 %-áig csökkentheti.”

A nevelési-oktatási intézményekben az étkezési térítési díjat 2011-ben, a Budapest Főváros XVI. Kerületi Önkormányzat által fenntartott közoktatási intézményekben alkalmazandó étkezési térítési díjakról szóló 24/2004. (VII. 5.) önkormányzati rendelet tartalmazta, az alábbiak szerint:

Az étkezési térítési díj

„2. § (1) A Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat által fenntartott közoktatási intézményekben alkalmazandó étkezési térítési díj az intézménytípustól függően az alábbiak szerint kerül megállapításra.”

Február 1-jétől

a) Óvodai ellátás	
napi háromszori étkezés	339.- Ft
csak ebéd	248.- Ft
b) Általános iskolai ellátás	
napi háromszori étkezés	436.- Ft
csak ebéd	289.- Ft
c) Szerb Antal Gimnázium	
Ebéd	322.- Ft

Az igénybe vehető kedvezmények a nevelési-oktatási intézmények esetében a törvény által biztosítottak.

11. sz. táblázat: A bölcsődei térítési díj kedvezmények igénybevétele

Kedvezmény típusa	Igénybevevők száma	Kedvezményre fordított összeg/Ft
100%-os kedvezmény (Gyvt. 148. §)	22,36	2 880 080
50%-os kedvezmény (Gyvt. 148.§)	13,45	2 258 480
tartós beteg	4*	135 420
Gyvt alapján nyújtott kedvezmény:	39,81	5 273 980

*: 4 hónapra, szeptember 1-jétől a Napsugár bölcsődében

12. sz. táblázat: Az óvodai térítési díj kedvezmények igénybevétele

Óvoda	100 %-os kedvezmény igénybevétele		50 %-os kedvezmény igénybevétele	
	száma/havi átlag	éves összege/Ft	száma/havi átlag	éves összege/Ft
Cinkotai Huncutka Óvoda	11	748 806	44	1 436 859
Gyerekkuckó Óvoda	12,66	944 454	46,52	1 734 832

Margaréta Óvoda	7	489 786	50,6	1 825 730
Mátyásfüldi Fecskefészek Óvoda	11	1 073 577	35	660 642
Napsugár Óvoda	32	966 744	18	1128155
Pipitér Óvoda	10	838 078	74	2 546 431
Sashalmi Manoda Óvoda	7	218 994	80	1 606 012
Szentmihályi Játsszókert Óvoda	23	1 037 659	72	1 597 097
Vadvirág Óvoda	11	640 866	42	1 355 159
Varázskorona Óvoda	20	1 395 115	49	1 721 896

13. sz. táblázat: Az iskolai térítési díj kedvezmények igénybevétele

Iskola	100 %-os kedvezmény igénybevétele		50 %-os kedvezmény igénybevétele	
	száma/havi átlag	éves összege/Ft	száma/havi átlag	éves összege/Ft
Arany János Általános Iskola	11,2	941 954	71,2	2 443 077
Batthyány Ilona Általános Iskola	35	2 426 880	86	2 643 761
Centenárium Általános Iskola és Szakiskola	37,23	2 521 011	43,55	1 260 070
Herman Ottó Általános Iskola	7	333 720	13	411 382
Jókai Mór Általános Iskola	23	1 704 781	71	2 148 709
Kölcsey Ferenc Általános Iskola	24	1 752 082	80	2 915 236
Lemhényi Dezső Általános Iskola	53	879 414	66	2 048 464
Móra Ferenc Általános Iskola	24,8	1 750 214	92,4	2 716 334
Sashalmi Tanoda Általános Iskola	17	1 177 585	92	2 758 716
Szent-Györgyi Albert Általános Iskola	33	2 525 864	51	1 662 930
Táncsics Mihály Általános Iskola és Gimnázium	24	1 706 290	85	2 695 745
Szerb Antal Gimnázium	67	3 770 512	3	174 440

14. sz. táblázat: Kedvezményes gyermekétkeztetésben részesülők száma, összege, összefoglaló táblázat

Intézménytípus	100 %-os kedvezmény igénybevétele		50 %-os kedvezmény igénybevétele		Kedvezmény igénybevétele száma összesen			Kedvezményre fordított összeg összesen / Ft
	száma/havi átlag	éves összege/Ft	száma/havi átlag	éves összege/Ft	2009	2010	2011	
Bölcsőde*	26,36	3 015 500	13,45	2 258 480	140,00	164,00	398,00	5 273 980
Óvoda	144,66	8 354 079	516,52	11 085 963	710,50	681,40	661,18	19 440 042
Iskola	356,23	17 719 795	674,15	23 878 864	938,10	1100,58	1030,38	41 328 137
Göllesz Viktor**	35	3 089 471	70	3 531 844	128,00	130,50	105,00	6 621 315
összesen	393,59	22 693 482	1683,08	47 292 551	1 916,6	2076,48	2 194,56	72 663 474

*: A bölcsődében nemcsak 50 %-os és 100%-os, hanem 20%-os kedvezmény is létezett 2010-ig.

** : Göllesz Viktor Óvoda, Általános Iskola, Előkészítő Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény

Az étkezési kedvezményben részesülő gyermekek száma emelkedett, csakúgy, mint a gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek száma (4. táblázat), ami az egyik típusú étkezési kedvezmény igénybevétele feltétele.

Az összes kedvezményre fordított összeg 2011-ben 69 986 033 Ft, 2011-ben . A költség folyamatos növekvést mutat, a legnagyobb emelkedés az iskolai 100%-os és 50%-os étkezésnél jelentkezik, 162 fővel nőtt a kedvezményes étkezésben részesülők száma.

Az iskolák esetében a 100 %-os kedvezményben részesítettek száma 197-ről 356,23-ra emelkedett, viszont az 50%-os kedvezményezettek száma 903,58-ról 674,15-re csökkent. Ez egyfajta „átvándorlást” feltételez. Óvodáknál kismértékű a változás: a 100%-os kedvezményt igénybe vevők száma 9-el nőtt, az 50%-os kedvezményezettek átlagos havi száma 30-al csökkent.

3. AZ ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL BIZTOSÍTOTT SZEMÉLYES GONDOSKODÁST NYÚJTÓ ELLÁTÁSOK, VALAMINT AZ EZEKHEZ SZERVESEN KAPCSOLÓDÓ EGYÉB ELLÁTÁSOK BEMUTATÁSA

3.1. A GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁS BIZTOSÍTÁSÁNAK MÓDJA, MŰKÖDÉSÉNEK TAPASZTALATAI

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 39-40. §-a szabályozza a gyermekjóléti szolgáltatást és a Gyermekjóléti központ feladatait:

Gyermekjóléti szolgáltatás

„39. § (1) A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

(2) A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében

a) a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése,

b) a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése,

c) a válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, valamint számára a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz való hozzájutás szervezése,

d) a szabadidős programok szervezése,

e) a hivatalos ügyek intézésének segítése.

(3) A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében

a) a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben,

b) a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,

c) az a) pontban, valamint a 17. § (1) bekezdésében meghatározott személyekkel és intézményekkel való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása,

d) tájékoztatás az egészségügyi intézményeknél működő inkubátorokból, illetve abba a gyermek örökbefogadáshoz való hozzájárulás szándékával történő elhelyezésének lehetőségéről.

(4) A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében

a) a gyermekkel és családjával végzett szociális munkával (a továbbiakban: családgondozás) elősegíteni a gyermek problémáinak rendezését, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozását,

b) a családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében,

c) kezdeményezni

d) javaslat készítése a veszélyeztetettség mértékének megfelelően
da) a gyermek védelembe vételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására,

db) a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására,

dc) a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására.

(5) A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében

a) a családgondozás biztosítása - az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve - a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához,

b) utógondozó szociális munka (a továbbiakban: utógondozás) biztosítása - az otthont nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve - a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez."

Gyermekjóléti szolgálat

„40. § (1) A települési önkormányzat a 39. §-ban meghatározott gyermekjóléti szolgáltatás feladatait önálló intézményként, illetve családsegítő szolgálat, vagy a 96. § (4)-(5) bekezdései szerinti egészségügyi vagy közoktatási intézmény szervezeti és szakmai tekintetben önálló intézményegységként, illetve a külön jogszabályban meghatározott képesítési előírásoknak megfelelő személy foglalkoztatásával biztosítja (a továbbiakban együtt: gyermekjóléti szolgálat).

(2) A gyermekjóléti szolgálat - összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-oktatási intézményekkel, illetve szolgálatokkal - szervezési, szolgáltatási és gondozási feladatokat végez. Tevékenysége körében a 39. §-ban foglaltakon túl

a) folyamatosan figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek szociális helyzetét, veszélyeztetettségét,

b) meghallgatja a gyermek panaszát, és annak orvoslása érdekében megteszi a szükséges intézkedést,

c) elkészíti a védelembe vett gyermek gondozási-nevelési tervét, illetve a települési önkormányzat jegyzőjének megkeresésére a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet (a továbbiakban: pénzfelhasználási terv),

d) szervezi a - legalább három helyettes szülőt foglalkoztató - helyettes szülői hálózatot, illetve működtetheti azt, vagy önálló helyettes szülőket foglalkoztathat,

e) segíti a nevelési-oktatási intézmény gyermekvédelmi feladatának ellátását,

f) felkérésre környezettanulmányt készít,

g) kezdeményezi a települési önkormányzatnál új ellátások bevezetését,

h)

i) biztosítja a gyermekjogi képviselő munkavégzéséhez szükséges helyiségeket,

j) részt vesz a külön jogszabályban meghatározott Kábítószerügyi Egyeztető Fórum munkájában,

k) nyilvántartást vezet a helyettes szülői férőhelyekről.

(3) Gyermekjóléti központnak minősül az az önálló intézményként, illetve szervezeti és szakmai szempontból önálló intézményegységként működő gyermekjóléti szolgálat, amely az általános szolgáltatási feladatain túl a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt. Így

a) utcai és lakótelepi szociális munkát,

- b) kapcsolattartási ügyeletet,
- c) kórházi szociális munkát,
- d) készenléti szolgálatot biztosít.

(4) Az (1)-(3) bekezdés szerinti gyermekjóléti szolgáltatás térítésmentes.

(5) Gyermekjóléti szolgálatot, gyermekjóléti központot egyházi és más nem állami fenntartó is működtethet."

A Gyermekjóléti Központ, továbbra is integrált intézményként működik a Napraforgó Gyermekjóléti Központ, Családsegítő Szolgálat és Nevelési Tanácsadó keretein belül.

A Központ ellátja azokat a feladatokat, amelyeket a Gyermekvédelmi törvény hatáskörébe utal:

- tanácsadás, illetve pszichológushoz és jogászhoz vagy egyéb szakemberhez való közvetítés, továbbá szolgáltatások nyújtása
- családgondozás
- adományok (babaruha, takarók, babakocsi stb.)
- egyéb ügyintézés
- prevenció
- szervezés (szakmaközi megbeszélések, éves tanácskozás)

3.1.1. ALAPELLÁTÁS

15. sz. táblázat: Gyermekjóléti szolgáltatásban részesülő gyermekek száma

Ellátás megnevezése		Gyermekek száma		
		2009	2010	2011
Gyermekjóléti szolgáltatásban részesült		427	432	376
ebből	szakellátott	55	70	33
	alapellátás keretében családgondozásban részesült	372	362	268

2011-ben 268 gyermek részesült gyermekjóléti szolgáltatás keretében alapellátásban történő gondozásban. Védelembe vétel 57 kiskorú esetében volt. (20. sz. táblázat)

A gyermekek veszélyeztetettségének okai nagyrészt az alábbi probléma típusokra vezethetők vissza:

- magatartás- és teljesítményzavar 32 %
- családi konfliktus (szülők egymás közti, szülők-gyermek közti) 15 %
- anyagi (megélhetési, lakhatással összefüggő stb.) 13 %
- Szülők vagy a család életvitele 13 %

További problémátípusok, melyek sorrendje az előfordulás gyakoriságát is tükrözik:

- gyermeknevelési
- szülői elhanyagolás
- családon belüli bántalmazás (fizikai, szexuális, lelki)
- szenvedélybetegségek
- gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség

Az esetek zömében több problémátípus (sok problémás családok) is előfordul egy családnál, néha az egyik következménye a másiknak (pl. szenvedélybeteg szülő, aki elveszti állását így az anyagi megélhetés is veszélybe kerül, illetve ezzel párhuzamosan a családi konfliktusok száma nő stb.). A családok működésében tehát tapasztalható a cirkuláris oksági összefüggés, így a segítség sokszor igen komoly nehézségekbe ütközik. Különösen igaz ez mára, amikor tapasztalhatóak az egyes családok hiteltörlesztési és/vagy közüzemi díjainak befizetési nehézségei. A Családsegítő Szolgálattal igen jó az együttműködése a Központnak, a klienseknek is egyszerűbb, hogy „házon belül” intézhetik az ilyen jellegű ügyeiket is, mint pl. az adósságkezelést.

A gyermekintézménybe történő beilleszkedési zavarok már egyre korai életkorban jelentkeznek, akár már a bölcsődében is, (pl. a társak, gondozónők rendszeres harapása).

A válásos esetek továbbra is nehéz feladat elé állítják a családgondozókat, egy-egy eset nagyon komoly munkát és érzelmi megterhelést jelent a családgondozó számára, miközben a gyermek sorsán érdemben igazán keveset tud segíteni. Ezekben az esetekben „szinte mindent” az intézménytől várnak el a szülők (mit kell pl. a gyermeknek magával vinnie a láthatásra stb.).

Az iskolában magatartási-, és beilleszkedési problémával küzdő gyermekek helyzetének a sorsa továbbra sem megoldott, az tapasztalható, hogy ezekben az esetekben a szülőt arra kéri, hogy keressen másik iskolát gyermekének, vagy kérje a magántanulói státuszt.

Az új jogszabályi változások következtében (az igazolatlan iskolai hiányzásokra, illetve azok következményeire való tekintettel) a fenti folyamatok még inkább erősödni látszanak.

Speciális szolgáltatások

Kapcsolattartási Ügyelet

Fenti ügyelet jelenleg péntekenként 14,00-20,00 óra között vehető igénybe. Az elmúlt évben egy család vette igénybe ezt a szolgáltatást, ahol az édesanya a három gyermekével Családok Átmeneti Otthonába került, és az apa valamint a gyerekek között a Központban zajlott a láthatás.

Egy másik család esetében létrejött a mediációt követő írásbeli megállapodás, de magára a láthatásra már nem került sor.

Kórházi szociális munka

2011-ben négy esetben kapott a Központ jelzést kórháztól.

Utcai és lakótelepi szociális munka

Az utcai és lakótelepi szociális munka több helyszínen zajlott. Az utcai szociális munka keretében valósult meg az Iskolai Játéklklub, ami fentebb már kifejtésre került. Az utcai és lakótelepi szociális munka keretében összesen 780 gyerekekkel (halmozott adat) került kapcsolatba a Központ.

Készenléti ügyelet

A Készenléti Ügyeleti szolgáltatást az elmúlt évben továbbra is ritkán vette igénybe a lakosság, illetve némely esetben szakember kért információt, összesen 57 alkalommal.

3.1.2. CSALÁDJUKBÓL KIEMELT GYERMEKEK SZÜLEINEK GONDOZÁSA

A tavalyi évben 71 gyermek volt szakellátott (összesen 35 család gyermekei), akik közül egy gyermek tartós nevelt, 5 gyermek ideiglenes hatállyal elhelyezett, a többi gyermek átmeneti neveltként van gyermekotthonban, vagy nevelőszülőnél.

A fent említett 5 gyermek 3 hetet töltött ideiglenes hatállyal az Alföldi utcai Átmeneti Otthonban. Ennél az esetről a Központ három alkalommal tett javaslatot az ideiglenes hatályú elhelyezés megszüntetésére. Az 5 gyermek közül egy gyermek esetében a szülő panasszal élt, így a Budapest Főváros Kormányhivatalának Szociális és Gyámhivatala ellenőrzést rendelt el, amelynek eredményeként megállapításra került, hogy „A gyermekjóléti központ és a gyermekvédelmi jelzőrendszer megfelelően működött...Az ideiglenes hatályú elhelyezés okai nem álltak fenn.”

A szakellátott gyermekek ügyében a Központ együttműködött a hatóságokkal, a TEGYESZ-szel az elhelyezési értekezleteken, felülvizsgálatokon. 11 esetben felülvizsgálati tárgyaláson és 7 alkalommal elhelyezési értekezleten vettek részt a családgondozók a szakellátásban lévő gyermekek esetében. 2011-ben összesen 16 gyermek került be szakellátásba.

Gondot jelent, hogy a szakellátásban lévő gyermekek ügyében összehívott tárgyalásokra a meghívókat túl későn kapja meg a Központ, és a jelzések ellenére sincs változás.

Néhány gyermek esetében nem lehet megtalálni a szülőket, így az ügyekben, érdekükben összehívott tárgyalások csak formálisak maradnak, érdemben nem történik előrelépés.

Mindezekkel együtt a családgondozó segíti a szülőt a gyermekkel való folyamatos kapcsolattartásban, illetve a különféle ügyintézésben, munkahelykeresésben. Ez utóbbi munkába a Családsegítő Szolgálat is bevonásra került.

3.1.3. A JELZŐRENDSZERREL VALÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS TAPASZTALATAI

A jelzőrendszer tagjaival az alábbi fórumok alkalmával került kapcsolatba a Központ az elmúlt év során:

Szakmaközi megbeszélések:

2011-ben az alábbi intézményekkel került sor szakmaközi megbeszélésre:

- Védőnői Szolgálat és ÁNTSZ: konkrét családok ügyében folyt egyeztetés
- Bölcsődék: Éves Tanácskozásról szóló tájékoztatás; esetmegbeszélés
- Iskolák és óvodák (két alkalommal)
 - Éves Tanácskozásról szóló tájékoztatás, majd a résztvevők kérdéseket tettek fel, amelyre válaszokat kaptak. Az érintett témák: önkormányzati bérlakás pályázatok; beteg gyerekek kérdése a közösségben; gyermekvédelmi felelősök és iskolapszichológusok közötti kommunikáció; a nem együttműködő családok problémája, a jelzés időspontjának (a probléma kezelése folyamatában) kiválasztása; pedagógusok szükségesnek érzik a kiégés elleni tréningeket, továbbá elhangzottak konkrét kérdések.
 - Külön élő szülők jogai, a gyerekneveléssel, elhelyezéssel kapcsolatos döntések születése.
- Rendőrség: 2010 végétől megszűnt a feladattípusok szétválasztása a kerületek között; a rendőrség jelzéseinek tartalmát az intézmény felé befolyásolja a kliens betekintési joga; a „Rólad van szó” programsorozat rövid egyeztetése; távoltartással kapcsolatban keletkezett megállapodás tervezet; KEF-ben való részvétel fontossága.

- Nevelési Tanácsadó: tankötelezettség teljesítése; hátrányos helyzet, halmozottan hátrányos helyzet fogalma.

A jelzőrendszerrel való együttműködés jónak mondható, a családgondozók és a gyermekvédelmi felelősök között megfelelő a kapcsolat.

A jelzőrendszer összesen 355 jelzést küldött a Központ felé. Ebből 158-at a közoktatási intézmények, 144-et az önkormányzat, a jegyző és a gyámhivatal. A fennmaradó eseteket a rendőrség, védőnők, és egyéb egészségügyi szolgáltatók, pártfogó felügyelő, személyes gondoskodást biztosító intézmény, és egy esetben állampolgár jelezte.

2011-ben keletkezett 234 új esetből 113 a jelzőrendszeren keresztül jutott a Gyermekjóléti Központ tudomására.

3.1.4. ÉVES GYERMEKVÉDELMI TANÁCSKOZÁS

A 2010. évre vonatkozó (2011-ben megtartott) Éves Tanácskozás az előző évhez hasonlóan került megrendezésre.

A jelzőrendszer tagjainak az alábbi kérdésekre kellett válaszolniuk:

1. A saját területén milyen sikerei ill. problémái voltak a gyermekvédelemmel kapcsolatosan?
2. Milyen javaslatai vannak a területén jelentkező nehézségek megoldásához? Milyen segítséget vár ehhez a kerület gyermekvédelmi rendszerének tagjaitól (Védőnői Szolgálat, házi orvos, házi gyermekorvos, közoktatási intézmények, Nevelési Tanácsadó, Rendőrség, társadalmi szervezetek stb.)?
3. Milyen volt az együttműködése a jelzőrendszert működtető Gyermekjóléti Központtal? (pozitívumok, negatívumok)

A 2011-es évben elfogadott javaslatok az alábbiak voltak:

1. **Szociális Kalauz** készítése a XVI. kerületi lakosok részére.

Felelős: dr. Erdőkői György aljegyző

2. 2011 őszén a Napraforgó Gyermekjóléti Központ rendezzen fővárosi szintű **Amőba Bajnokságot**.

A program lebonyolítására a XVI. kerületi Önkormányzat 50.000 Ft-ot biztosít.

felelősök: a pénz biztosításáért Kovács Péter, a bajnokság lebonyolításáért: Simon Gábor

3. A Napraforgó Gyermekjóléti Központ munkatársai által „**Rólad van szó**” iskolai prevenciós és önismereti beszélgetéssorozat szervezése a kerületi általános iskolák 7.-8. évfolyamának részére, amibe a kerületi Rendőrség is bevonásra kerül bűnmegelőzési témakörben.

felelősök: a Napraforgó Szolgálat részéről: Tarr Andrea, a XVI. kerületi Rendőrség részéről: Kranyik Tamás

4. Az iskolapszichológusok által összeállított **mentálhigiénés program/tréning sorozat folytatása** a kerületi pedagógusok számára, amely leginkább a pedagógusok kiégésének megelőzését szolgálja

A fenti javaslatok megvalósításra kerültek.

3.1.5. CIVIL SZERVEZETEKSEL VALÓ EGYÜTTMŰKÖDÉS, ÉS EGYÉB KAPCSOLÓDÓ TEVÉKENYSÉGEK

A **Kábítószerügyi Egyeztető Fórum** munkájában – az elmúlt évhez hasonlóan – az intézményvezető és a Központ szakmai koordinátora tevékenyen részt vett.

Immár többedik éve közvetítő szerepet vállalt a Központ abban, hogy a kerületi **Baptista Gyülekezet** Karácsonyára eljuthassanak a rászoruló gyermekek, akik az ünnepséget követően ajándékot is kaptak („cipős doboz”).

3.1.6. PREVENTÍV PROGRAMOK

2011- ben továbbra is látogatták a családgondozók átlagosan két havonta az intézményeket (iskolákat és óvodákat). Cél az iskolai gyermekvédelmi felelős munkájának segítése, a kölcsönös tájékoztatás és információnyújtás. Mára elmondható, hogy már 17 intézménybe jár ki rendszeresen családgondozó.

Fentieken túl –az utcai szociális munka keretében- három iskolában került megszervezésre az Iskolai Játék Klub: a Táncsics Mihály Iskolában, a Móra Ferenc Általános Iskolában, és a Batthyány Ilona Általános Iskolában. A játékklub nagyszerű lehetőségeket nyújt abban, hogy kötetlen keretek között személyes kapcsolatba kerüljenek a gyerekekkel játék közben, és így más szempontból lehessen rálátni hétköznapi életükre, problémáikra. A biliárd és a csocsó mellett sokféle társasjátékot játszanak a kollégák a gyermekekkel.

Csoportok

2011-ben folytatódott a 2010-ben elkezdett **Értékfeltáró csoport**, amelynek keretében a Centenárium Általános Iskolában egy alkalommal 6 fő, míg a Kölcsey Ferenc Általános Iskolában 7 alkalommal összesen 65 fő (halmozott adat) vett részt.

Hetente egyszer lehetőséget biztosított a Központ a 7. osztályos tanulóknak arra, hogy egy kimerítő iskolai nap után laza, de hasznos délutánt tölthessenek el kortársaikkal.

Az értékfeltáró csoportban felfedezhették, és ez által megismerhették az önmagukban és a társaikban rejlő értékeket, ezekhez való viszonyulásukat: pl. őszinteség, barátság, felelősségtudat, becsület, önfeláldozás, segítőkészség. Mindeközben sok - sok játék és beszélgetés várt rájuk.

A játékok nemcsak az unalmas percek kitöltésére szolgáltak, hanem saját személyiségük és emberi kapcsolataik fejlesztésére is.

Emellett érintésre került a kommunikáció, a szenvedélybetegségek, a deviancia, a párválasztás témakörei is.

Több játékos teszt készült arról, hogy mennyire pozitív a gyerekek hozzáállása, milyen a temperamentumuk, mennyire magabiztosak, pontosak, hogyan kezelik a konfliktushelyzeteket.

A korábbi évben kiképződött kortársak részére két alkalommal biztosított a Központ utótalálkozót.

Az iskolai hiányzással, illetve egyéb problémával küzdő fiatalok részére került megszervezésre az ún. kamasz csoport, amely együttléti/foglalkozási forma hatékonyabbnak bizonyul ebben a korosztályban a hagyományos értelemben vett klasszikus családgondozással szemben. Ezt indokolja továbbá az is, hogy az ebben a korban jelentkező iskolahiányzási problémák megoldásában inkább a kamasz kap hangsúlyos szerepet, mint a szülő.

Amint az már fentebb is jelzésre került az Éves Gyermekvédelmi Tanácskozáson elfogadott ún. Rólad van szó program a Rendőrség közreműködésével megvalósult, illetve jelenleg is zajlik.

A foglalkozások az alábbi témák körül szerveződnek:

- Kommunikáció, ismerkedés sok játékkal
- Gyermekjóléti Központ és Jegyzői Gyámhatóság- Kik vagyunk és mit csinálunk?
- Deviancia, másság, előítélet, tolerancia
- Párvalasztás, szexualitás-, amit nem mertél megkérdezni- a témáról tabuk nélkül
- A Rendőrség bemutatása, jogszabályismeret, fiatalok bünelkövetés
- Barátvalasztás, bandák hatása, csoportos bünelkövetés, családon belüli erőszak, szexuális bűnözés
- Szenvedélyek és szenvedélybetegségek- legális drogok, viselkedési és magatartási függőségek, ki segíthet
- Általános ismertető a kábítószerekről, visszaélés kábítószerekkel bűncselekmény, büntetési tételek
- Iskolai agresszió- interaktív óra pszichológusokkal
- Konfliktuskezelés, amit a konfliktusról tudni kell, konfliktuskezelési technikák

Megelőző szolgáltatások

- **Mama-Baba klub:** a Mama-baba klub (mai formájában) 15. éve működik az intézményben igen magas látogatottsággal. Az anyák és gyermekeik szerda délelőttiüket tölthetik el az intézményben 9³⁰-11³⁰-ig barátságos, gyermekzsivajtól hangos környezetben. A kismamák tapasztalatot cserélnek, míg gyermekeik együtt játszanak. Ezek az alkalmak, a szülők visszajelzése szerint, nagyban elősegítik a gyermekek beilleszkedését a bölcsődébe, ill. óvodába. Ezen túlmenően az anyák számára jó lehetőség a kisgyermekes időszak során a közösséghez való tartozás. Az anyák hasznos tanácsokat kapnak a klubot vezető szakembertől gyermekneveléssel kapcsolatban. 2011-ben a klub forgalma 386 fő volt, ami 30 foglalkozást jelentett.
- **Szünnidei Napraforgós Napok:** a 9. éve működő program a nyári szünnidőben biztosít a 7-16 éves korú gyerekeknek szabadidős kulturális elfoglaltságot. Az elmúlt évben is két egymást követő héten került megszervezésre a program. Átlagosan egy-egy alkalomra 29 gyermek jött el. Olyan programok kerültek megszervezésre, ami egyszerre szórakoztató kulturális és ismeretfejlesztő is, így a Városligeti Állatkert, Planetárium, Libegő, Rendőrség, Lepke múzeum, Naplás- tó, MTV, Vadaspark. A Programsorozat nagymértékben tehermentesítette a szülőket, akik munkájuk mellett nehezen tudták volna biztosítani a gyerekek felügyeletét. A 10 alkalmon összesen 293 (halmozott) kerületi gyermek vett részt.
- **Családi Szabadidőklub:** a klub 2001. óta működik és a XVI. kerületi családok tartalmas szabadidő eltöltését célozza. 2011-ben 9 alkalommal került megszervezésre egynapos kirándulás, amelyen 52 fő vett részt, a forgalmi adat 173.
- **Gázoló Kalandklub:** 2001. óta 10 év feletti gyerekeknek szerveződő preventív programsorozat, amelynek során 2011-ben 11 egynapos kirándulás, valamint egy nyári tábor került megrendezésre. Utóbbi helyszínéül július 10-15. között a Börzsöny-

hegységben, a kisirtáspusztai Toboz kulcsos ház szolgált. A táborban 15 fő gyermek vett részt.

Az 2011. évi nyári tábor kerettémája a „Közöd a közösséghez” volt. A kerettémából adódóan a tábor során főként arra koncentráltak, hogyan lehet megélni a közösségi létet, mivel jár ez a gyakorlatban, a hétköznapiakban. Erre épültek fel a tábori tevékenységek, játékok. Látogatásra került sor a márianosztrai pálos kolostorban, ahol a házvezető atya beszélt a gyerekeknek kiemelkedő pedagógiai érzékeléssel a templomról, a kereszténységről és a hétköznapi „jószágról”. A tábor során vendégek fogadására is sor került, a ráczkeresztúri Drogtérapiás Otthonból két lakó (Surin Gergely és Lippai Zoltán), akik nemcsak beszéltek múltjukról, jelenükről és jövőre vonatkozó elképzeléseikről, illetve az Otthonban való közösségi életükről, hanem a gyermekekkel együtt játszottak, főztek, mosogattak, és részt vettek az éjszakai túrán is.

A tábor önálló módon került megszervezésre, mint mindig, a főzés kis csoportokban történt. A gyerekek egy pecsétgyűjtő lapon gyűjtögettek a pecsétet, melyeket terítésből, mosogatásból, tűzrakásból, főzésből és egyéb közösségi tevékenységekből lehetett összegyűjteni. A végén ezek kiértékelésre kerültek, és a legtöbb pecsétet gyűjtő gyerekek ajándékot kaptak (gyakorlatilag mindenki kapott kisebb-nagyobb ajándékot, édességet).

3.1.7. EGYÉB PROGRAMOK

Probléma-specifikus szolgáltatások

- **Készségfejlesztés gyermekeknek:** a fejlesztőpedagógus 17 gyermekkel foglalkozott, összesen 91 alkalommal. Az elmúlt év tapasztalatai alapján elmondható, hogy erre a szolgáltatásra igen nagy szükség van a kliensek körében.
- **Családi konzultációt/mediációt 10 család esetében tartott a Központ.** Két alkalommal csak az előkészítő beszélgetésre került sor, mert az érintettek még sem akarták a közös megbeszélést.

Egyéb rendezvény

2011 tavaszán került megrendezésre a kerületi Gomoku bajnokság, amelyen 26 gyermek vett részt. Továbbá, amint arról már korábban olvasható volt, az Éves Gyermekvédelmi Tanácskozáson elfogadásra kerülő Budapesti Bajnokságot is megszervezte a Központ a tavalyi évben először, ahol összesen 39 fő vett részt.

3.2. GYERMEKEK NAPKÖZBENI ELLÁTÁSA

Gyermekek napközbeni ellátását az Önkormányzat bölcsőde formájában nyújtja, de a kerületben található családi napközik, és a gyermekek alternatív napközbeni ellátása részeként játszóház is.

3.2.1. BÖLCSŐDE ÉS BÖLCSŐDEI SZOLGÁLTATÁSOK

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 42. § (1) bekezdése alapján:

Bölcsőde

„42. § (1) A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Ha a gyermek a 3. évét betöltötte, de testi vagy szellemi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, a 4. évének betöltését követő augusztus 31-ig nevelhető és gondozható a bölcsődében.”

A szociális szolgáltatásokról, a személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátásokról és a szociálpolitikai kerekasztalról szóló 9/2010. (III. 29.) önkormányzati rendelet 6. §-a az alábbiak szerint szabályozza a bölcsődei szolgáltatást

- „(1) Bölcsődei szolgáltatás a(z)
- a) időszakos gyermekfelügyelet,
 - b) nyújtott nyitva tartás,
 - c) otthoni gyermekgondozás,
 - d) baba-mama muzsika,
 - e) játszóház,
 - f) száraz só terápia,
 - g) játékos gyermektorna.
- (2) Az időszakos gyermekfelügyelet keretében a bölcsődei ellátásban egyébként nem részesülő, 4 éven aluli gyermek szakszerű gondozása történhet.
- (3) Nyújtott nyitva tartás keretében a bölcsőde munkanapokon – bármely szülő kérésére – 20 óráig működik és gondoskodik a gyermek vacsoráztatásáról.
- (4) Otthoni gyermekgondozás keretében azon család gyermekei gondozhatók, ahol
- a) hármas vagy többes ikerszülés történt;
 - b) vagy kettes ikrekkel együtt legalább három, iskolaköteles kor alatti gyermeket nevelnek.
- (5) A (4) bekezdés b) pontja esetében kapacitáshiány esetén a szolgáltatás igénybevehetőségéről és terjedelméről az Egészségügyi és Szociális Bizottság (a továbbiakban: Bizottság) dönt.
- (6) Az otthoni gyermekgondozás maximális időtartama másfél év. Ez az idő meghosszabbítható összesen két évig a Bizottság határozata alapján.
- (7) A bölcsődei szolgáltatásokat az azt nyújtó intézmény vezetőjénél, vagy az általa megbízott személynél lehet igényelni, az intézmény szabályzata szerinti formában.”

2011 szeptemberétől az intézmény új telephelyen 80 férőhelyes bölcsődével bővült. A bővítést az Önkormányzat Európai Unió pályázattal valósította meg. Itt integráltan 4 fő sajátos nevelésű igényű és sérült gyermekeket is fogadnak, valamint újfajta szolgáltatások vehetők igénybe, illetve nem a csoportokban, hanem külön helységben részesülnek ellátásban az időszakos gyermekfelügyeletet igénylők.

A XVI. kerületben a gyermekek napközbeni ellátását, gondozását a bölcsődés korú gyermekek esetében (20 hetes-3 éves) az Egyesített Bölcsőde öt telephelye biztosítja. Az intézmény az ellátást igénybe vevő gyermekek életkorának megfelelő felügyeletet, gondozást, nevelést, foglalkoztatást, étkeztetést nyújt. Az emberi fejlődésben a legérzékenyebb korosztály gondozását végezi, a bölcsődék szakdolgozói számára fontos, hogy a felnövekvő generáció fejlődéséhez milyen színvonalon tudnak hozzájárulni. A gyermek személyiségének milyensége 3 éves korig eldől, amiben az intézmény szakmai munkájának nagy felelőssége van.

Az alapellátási tevékenységen kívül az intézmény szolgáltató tevékenységként napközbeni gyermekfelügyeletet, nyújtott nyitva tartást, – az országban elsőként, este 20 óráig, vacsorával, – otthoni gyermekgondozást, só terápiát, játékos gyermektornát, játszócsoportot, baba-mama tornát biztosít, gyermekjáték-, bútor-, eszközkölcsonzést működtet. (35 féle eszköz és játék áll rendelkezésre). Az igénybevételek számát a 16. és 17. számú táblázat tartalmazza.

Az ellátottak sajátosságaihoz kapcsolódóan integrált tevékenységként a különleges bánásmódra szoruló kisgyermek (pl. beszédfejlődés, mozgásfejlődés elmaradásával élők) gondozását, ételallergiában szenvedők diétás étkeztetését, vegetáriánus étkeztetést is vállalja az intézmény.

16. sz. táblázat: A bölcsődei férőhelyek kihasználtságáról

	bölcsődei		Különleges igénylő gyermek	Időszakos felügyelet igénybe vétele (alkalom)	Nyújtott nyitva tartás igénybe vétele (/fő, de egy fő több alkalommal)	Só-terápia (alkalom)	Játékos gyermektorna /alkalom	Játszóház / alkalom	kölcsonzés igénybevétele / alkalom
	férőhelyek száma	Felvett gyermekek száma							
2002	180	230	10	639	2	---	---	---	---
2003	180	225	10	922	1	---	---	---	612
2004	180	227	15	1286	0	---	---	---	718
2005	186*	226	10	1933	1	---	---	---	573
2006	200	256	10	1314	0	---	---	---	636
2007	208*	251	9	2248	0	---	---	---	385
2008	220	270	10	2626	0	---	---	---	353
2009	220	261	8	1996	0	---	---	---	365
2010	250*	266	3	1012	1	---	---	---	186
2011	307*	302		941	1	276	109	104	152

*: tárgy évben átlagos férőhelyszám, mivel 2005. szeptember 15-étől 200 főre, 2007. október 01-jétől 220 főre, 2010. június 1-jétől 280 főre, 2011. szeptember 1-jétől 360 főre bővült az intézmény férőhelyszáma.

17. sz. táblázat: A gyermekek nappali ellátásának részletes adatai

Statisztikai átlagszámok	2009	2010. május 31-ig	2010. 06.01- től év végi adat	2011. 09.01- től, év végi adat
Férőhely	220 fő	220 fő	280 fő	360 fő
Nyitvatartási nap	229 nap	103 nap	229 nap	229 nap
Beíratottak száma	261 fő/nap	288 fő	266 fő	302 fő
Tényleges megjelent	200 fő/nap	206 fő/nap	201 fő/nap	202 fő/nap
Átlagos feltöltöttség	122,9 %		107 %	92 %
Átlagos kihasználtság	89,9 %		79,4 %	72 %
A bölcsődei ellátást igénybevevők aránya az 1-3 éves korosztályban	17,73 %	31%	31 %	15 %
1-11 hónapos	0	2	4	3
12-23 hónapos	36	22	35	38
24-35 hónapos	219	194	224	259
36 hónapos feletti	6	70	3	2
Összesen	261	288	266	
Napközbeni gyermekfelügyelet adatai		december 31-ig		
Igénybevett alkalom	1974	---	1012	941
Összes óra	7258	---	3960	4308
fő	98	---	182	182

A *bölcsődei ellátást* a kerületben a 3 éven aluli gyermekek 15 %-a veszi igénybe.

Az éves feltöltöttség 92% év végére. Ennek oka, hogy az új bölcsődébe természetesen nemcsak olyan gyereket vettek fel, akik ősszel megkezdtek a bölcsődés. A teljes feltöltöttséget 2012 tavaszára érték el.

Az új bölcsőde megnyitásával összesen 10 fő nem nyert elhelyezést a bölcsődében. Ez nagy eredmény a 2011-es 124 főhöz képest.

Az adatokból világosan kitűnik, hogy a bölcsődét leginkább a GYED lejárta után, a gyermek két éves korát követően veszik igénybe a szülők (75%).

Otthoni gyermekgondozás keretében az elmúlt évben két családnak nyújtottak segítséget ikergyermekek gondozásában, szeptembertől 2 fő gondozónő biztosításával. Ezekben a családoknak kevés a nagyszülői segítség, s emiatt igénylik a gondozónői segítséget. Az elmúlt időben nőtt az igény a szolgáltatás iránt.

A **játék, eszköz és gyermekbútor kölcsönzés** iránti kereslet az elmúlt évhez viszonyítva csökkent, ennek ellenére az a tapasztalat, hogy egyes termékek nagyon felkapottak a családok körében, mint pl. csecsemőmérleg, babakocsik, járókák, gyermekhintá, légzésfigyelő.

Az **időszakos gyermek felügyelet** szolgáltatást 4 308 órában vették igénybe. A szülő elfoglaltsága idejére néhány órára kérheti gyermeke felügyeletét, ahol gyermekeiket képzett szakemberek felügyeletére bízhatják, míg ügyeiket intézik.

A csoportösszetétel változékonysága és a széles skálán mozgó elvárások kezelése a gondozónőtől kiemelkedően magas szintű ismereteket, rugalmasságot igényel. A gondozónő feladatai, munkarendje a bölcsődei gondozás-nevelés elvei és a napi gyakorlat alapján szervezendő.

Az időszakos bölcsődei elhelyezés igénybevétele esetén is fokozatosan, lehetőleg a szülővel történik a kisgyermek beszoktatása.

A bölcsődevezető, illetve a gondozónő a gyermek személyi adatain kívül rögzíti a szolgáltatás igénybevételének a napját, időtartamát és azt, hogy kinek adható ki a gyermek, kit és hol lehet értesíteni sürgős esetben.

Az időszakos gyermekfelügyelet igénybevétele iránti érdeklődés magas, valamint a gyermekek pszichés megterhelésének csökkenése érdekében vetődött fel, hogy célszerű lenne külön csoportszobában fogadni az ide látogatókat. A gyermekek érkezése a szülők igényeihez igazodik, mely felborítja a csoport napirendjét.

Gyakori probléma volt, hogy csak a hiányzó gyermekek férőhelyein tudják fogadni a kisgyermeket, ennek kiszámíthatósága csekély, emiatt gyakran túlszűfoltakká váltak a csoportok. Ezért a Napsugár Bölcsőde külön csoportszobában fogadja a gyermekeket, a szolgáltatást 23 fő vette igénybe rendszeresen. Az intézmény számára bevételi forrást jelent a szolgáltatás nyújtása.

A nyújtott nyitva-tartás szolgáltatást egy szülő vette igénybe.

A játszóház a kerületben élő kisgyermekes anyukáknak teremt lehetőséget arra, hogy 1-4 éves gyermekükkel együtt közösségben játszassanak kellemes, otthonos hangulatban. A játszóház a hagyományos bölcsődei ellátással ellentétben kötődik szigorú feltételekhez, időben rugalmasabb ugyanakkor ugyanolyan szakmai színvonalon működik, mint a bölcsőde.

A gyermeknek új környezetet, játékokat, új kapcsolatokat jelent a játszóház, megtapasztalhatja a bölcsődei szokásokat.

A szülő betekintést nyerhet a bölcsődei életbe, gyermeke társas kapcsolataiba és gondozási technikákat sajátíthat el. Mindennapi, otthoni tevékenysége mellett szabadidőt, pihenést, kikapcsolódást remélhet.

A látogatások során a szülők és a gyermekek megkedvelik a közösségi életet, ezáltal sokan keresik fel a bölcsődét, amikor a szülő visszamegy dolgozni.

A játszóházat 23 kisgyermek látogatja édesanyjával rendszeresen.

A játékos gyermek torna a harmonikus, összerendezett mozgás a környezet megismerésével párhuzamosan alakul ki, a személyiségfejlődésben nagyon fontos szerepet tölt be. A megfelelő környezet biztosításával, mozgásfejlesztő eszközökkel, játékokkal segítve a gyermek kidolgozza a számára leggazdaságosabb és legharmonikusabb mozgásokat, izomzata fiziológiásan alakul ki és fejlődik.

A gyermekek kiegyensúlyozott mozgásfejlődéséhez szükség van a rendszeres mozgásra, a hely-helyzetváltoztatás, egyensúlyfejlesztésre és labdakezelésre, mely elősegíti a harmonikus járást, helyes testtartás kialakulását, az irányok elsajátítását.

A bölcsőde erre a célra kialakított tornatermében gyógypedagógus, szakképzett gondozónő segítségével szolgáltatásként baba-torna igénybevételére van lehetőség.

Kiscsoportos (10-12 fő) foglalkozásokon heti 2x30 percben a gyermekek játékos, énekes-mondókás testmozgáson vehetnek részt a gondozónők irányításával.

A szolgáltatást 20 kisgyermek rendszeresen veszi igénybe.

A só terápia hozzájárul az immunrendszer erősítéséhez, a felső-légúti megbetegedések kiküszöböléséhez. A Szivárvány bölcsődében teljes létszámmal látogatják a gyerekek a só terápiát. A Napsugár Bölcsődében 50 kisgyermek vette igénybe rendszeresen.

Sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása:

A megfelelő személyi és tárgyi feltételek kialakításával bölcsődébe felvételt nyerhetnek mindazon 0-6 éves korú gyermekek, akik veleszületett vagy szerzett fejlődési rendellenesség következtében valamilyen sajátos ellátást igényelnek, a fejlődésükben, olyan mértékben visszamaradtak, hogy emiatt több figyelmet, speciális bánásmódot igényelnek, és nem veszélyeztetik sem maguk, sem társaik testi épségét. A gyermekek fejlődését egyénre szabottan szakképzett gondozónők, gyógypedagógus, s gyógypedagógus asszisztensek segítik.

A speciális csoport működése egy új lehetőséget biztosít a kerületben különböző sérültséggel élő gyermeket nevelő családok számára.

Fontos a sajátos nevelési igényű gyermekek helybeli korai fejlesztése, és családjuk számára az esélyegyenlőség biztosítása. Az intézményes ellátás lehetőséget nyújt a szülők számára, hogy akár részmunkaidőben munkát vállalhassanak.

Egyénre szabott fejlesztéssel lehetőséget kapnak az idejára gyermekek arra, hogy felzárkózzanak, vagy életminőségükben jelentősen előre lépve teljesebb életet élhessenek.

A gyermekek napközbeni ellátásának fejlesztése során a bölcsőde, mint intézmény vállalja a fogyatékos és speciális nevelési igényű gyermekek ellátását és korai fejlesztését.

A különböző sérüléssel élő 20 hetes kortól-6 éves korig történik a gyermekek korai, komplex játékba ágyazott fejlesztése,

- részleges integráció keretében az ép társak közösségébe való beilleszkedésük elősegítése,
- szociális képességük fejlesztése, a kortárs csoport mintanyújtó szerepének kihasználásával,
- az óvodai, iskolai nevelésük elősegítése,
- a gyermekek napközbeni ellátásával lehetőséget adni a szülőknek a munkavállalásra.

2011-ben 4 sajátos nevelési igényű gyermek járt a bölcsődébe.

A bölcsődék 2011-ben is elkészítették szakmai programjaikat, és annak megfelelően végezték tevékenységüket, megvalósították céljaikat. A programok, nyíltnapok sokasága, színessége a gyermekeknek, szülőknek és a kollégáknak is nagy örömet okozott. A Napsugár Bölcsőde megnyitása nagy, de szép feladatot hozott erre az évre.

A kerületben működő bölcsődék tárgyi feltételei jók, a magasabb szintű szakmai munkához a működési feltételek biztosítottak.

Az év célkitűzései között nagy figyelem fordult a szakmai anyagok, módszertani levelek útmutatásainak betartására, a minőségi munka fejlesztésére.

A család és a bölcsőde közötti kapcsolattartás egyik formája a **családlátogatás**. Rendszerint a beszoktatás előtt, előzetes megbeszélés alapján történik. Lehetőséget ad a bizalmasabb kapcsolat kialakítására, valamint a gyermek családi környezetének, szokásainak megismerésére.

A bölcsőde betekintést nyerhet az anya-gyermek kapcsolatba, és abba, hogy a gyermek milyen helyet foglal el a családban. Képet kaphat a gyermek szokásairól és sok olyan körülményről, mely érdeklődésére, értelmi fejlődésére hatással van. A gondozónők a látogatásokon közvetlen módon beszélhetik meg a szülőkkel a gyermekkel kapcsolatos nevelési kérdéseket, egészségügyi problémákat. A szülők 75%-a élt a lehetőséggel.

2009-től elkezdődött a 2 hetes fokozatos **anyás beszoktatás** lehetőségének előtérbe helyezése, mely nagymértékben megkönnyíti a gyermekek számára az adaptációt, ez a tendencia folyamatosan folytatódott.

A szülővel való fokozatos beszoktatás a szülő önkéntes részvételén alapul. Minden gyermek életében nagy változást jelent, ha bölcsődébe kerül. Elszakad a megszokott környezettől, személyektől, idegen felnőtthöz és új környezethez kell alkalmazkodnia, több kisgyermekkel együtt osztoznia kell a felnőtt figyelmén. Az anyás beszoktatás megkönnyíti a gyermek számára a beilleszkedést az új közösségbe, a család és a bölcsőde kapcsolatának is sok lehetőséget ígér. A beszoktatás alatt a fokozatosság betartása fontos, mely a gyermek bölcsődében töltött idejének egy-egy órával történő hosszabbítását, és a beszoktató felnőtt bent töltött idejének lerövidítését jelenti. Hangsúlyt kell fordítanunk a szervezési kérdések megbeszélésére, az anyás beszoktatás lélektani hátterének megvilágosítására. A gondozónő

szakmai felkészültségétől is függ, hogy a gyermek mennyire illeszkedik be zökkenőmentesen az új környezetbe. A beszoktatások a beszoktatási ütemterv szerint történnek.

A családok 80%-ban éltek a fokozatos anyás beszoktatás lehetőségével. A többiek általában korábban időszakos gyermekfelügyeletet vettek igénybe, ahol már megismerték a bölcsődét, a bölcsődei napirendet.

A **gyermekvédelemmel** kapcsolatban minden bölcsődében gyermekvédelmi felelős tevékenykedik. Az önkormányzat folyamatosan figyelemmel kíséri a különös bánásmódban részesülő gyermekekkel kapcsolatos történéseket. Ezen gyerekekről egyéni dokumentációt vezetnek.

Az észlelő és jelzőrendszer az intézmények között jól működik, a gyermekvédelmi feladatokkal megbízott kollégák lelkiismeretesen végzik munkájukat.

Az öt gyermekvédelmi felelős félévente közös megbeszélést tart, év végén beszámolót készítenek. Segítségért fordulhatnak az adott bölcsőde vezetőjéhez, valamint az intézményvezetőhöz.

A 2011-es évben, csakúgy, mint 2010-ben, az Egyesített Bölcsődei telephelyei közül a „Szivárvány” Bölcsődében és a „Centi” Bölcsődében került sor folyamatos együttműködésre a Napraforgó Gyermekjóléti Központ munkatársaival.

Minden bölcsődében működik Szülői Fórum.

3.2.2. CSALÁDI NAPKÖZI, GYERMEKEK ALTERNATÍV NAPKÖZBENI ELLÁTÁSA

A kerületben 2007. év végén egy családi napközi kezdte meg működését. Hiánypótló szolgáltatásként: azokat a gyermekek várta, akik számára nem jutott bölcsődei férőhely.

2008-ban néhány családi napközire érkezett működési engedély kiadására irányuló kérelem, azonban új nem indult. 2009 végére az ellátórendszerben 13 családi napközi (91 férőhely, 7 fenntartó), és egy 12 főt befogadó játszóház és gyermekfelügyelet szélesíti a gyermekek napközbeni ellátásának palettáját. 2010-re 24-re bővült a családi napközik száma. Ennek legfőbb oka a bölcsődei férőhelyek hiánya. 2011 második félévétől nem az települési jegyző hatásköre a működési engedély kiadása, ezért részletesebb információkkal sem rendelkezünk a szolgáltatásokról. A Kormányhivatal Szociális és Gyámhivatala tájékoztatása szerint a kerületben 25 családi napközi rendelkezik működési engedéllyel (175 férőhely), és 2 játszóház működik.

Ezek a szolgáltatások lehetőséget nyújtanak azoknak, akiknek gyermeke nem kerül be bölcsődébe, óvodába, vagy valamilyen alternatív megoldást keresnek.

3.2.3. VÁRANDÓS ANYÁK GONDOZÁSA

Kerületükben, 2011-ben gondozott várandós anyák száma:	1022 fő
Fokozott gondozást igénylők száma:	428fő
Egészségügyi okok miatt fokozott gondozást igénylők száma:	381 fő
Szociális okok miatt fokozott gondozást igénylők száma:	38fő
Eü. és szociális okok miatt fokozott gondozást igénylők	9 fő

2011 évben a kerületben 644 szülő anya közül 3 esetben fordult elő, hogy a várandós védőnői gondozásba nem részesült. Ezen kismamák nőgyógyászati vizsgálatra sem jártak.

Otthonszülés a 2011-es évben a kerületben 4 esetben fordult elő, ebből 2 volt tervezett otthonszülés.

A várandósokat, a védőnő otthonukban, és a védőnői tanácsadóba, várandós tanácsadás keretében gondozza.

2011 évben a várandós tanácsadáson a megjelenések száma 2483 volt.

A védőnői várandós látogatások száma 2271 volt, ebből a 1003 a fokozott gondozást igénylő kismamáknál történt. A várandósok gondozása során nagy figyelmet fordítanak a várandósság alatti változásokra való készítésre, az újszülött fogadására, a harmonikus párkapcsolat kialakítására. Otthoni látogatások tapasztalata során a várandós rossz, szociális és lakáskörülményire való tekintettel, 2 alkalommal jelzéssel éltek a Gyermekjóléti Központ felé.

A Napraforgó Gyermekjóléti Központ családgondozóival közösen próbáltak több esetben a rossz szociális körülmények között élők körülményein javítani.

Gyakran a munkanélküliség, és a nehéz anyagi és lakáskörülmények miatt válik szükségessé a védőnői fokozott gondozás.

A kerületben a gyermekjóléti központ, a családsegítő szolgálat, a Vöröskereszt, és a nagycsaládosok egyesületének munkatársaival jó a kapcsolat.

A kerület iskoláiban dolgozó iskolavédőnők nagy hangsúlyt fektetnek egészségnevelő munkájukban a fogamzás gátlásra, a nem kívánt terhességek megelőzésére. Több iskolában sikeres csecsemőgondozási tanfolyamot tartottak.

A területi védőnők által szervezett évente 2 alkalommal megrendezésre kerülő kismama klub előadásain, előtérbe kerülnek a szülő szerepre való felkészítés. A rendezvények iránt nagy az érdeklődés. Kerületünkben 3 védőnői tanácsadóban folyik babamasszázs tanfolyam, melyen térítésmentesen vehetnek részt az érdeklődő családok. Ezzel is elősegítve a korai kötődést, a anya gyermek harmonikus kapcsolat kialakulását.

Az országosan megrendezésre került „Születés hetén”, mely a Corvin Művelődési házban került megrendezésre a kerületi védőnők is aktívan részt vettek.

A kerületben a jobb szociális körülmények között élő családok, gyakran a számukra feleslegessé vált babaruhákat felajánlották, és ezek közvetítésében segédkeztek a védőnők a rászoruló családok felé.

2011-ben 2 várandós anyát jelzett a Gyermekjóléti Központnak a kerület Védőnői Szolgálat, mindkét esetben a magántanulói kérelemhez kellett a Központnak javaslatot tennie, egyéb szolgáltatás nyújtására nem volt szükség.

3.3. GYERMEKEK ÁTMENETI GONDOZÁSA

A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997.évi XXXI. törvény szabályozza gyermekek és a családok átmeneti gondozását.

Gyermekek átmeneti gondozása

„45. § (1) A gyermekek átmeneti gondozása keretében - kivéve, ha a gyermek átmeneti gondozását családok átmeneti otthona biztosítja - a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról (a továbbiakban: teljes körű ellátás) kell gondoskodni.

(2) A gyermekek átmeneti gondozását - a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy más törvényes képviselő (a továbbiakban együtt: szülő) kérelmére vagy bejegyzésével - ideiglenes

jelleggel, teljes körű ellátással kell biztosítani, ha a szülő egészségügyi körülménye, életvezetési problémája, indokolt távolléte vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban nem tudja megoldani. A fogyatékos gyermek számára a sajátos szükségleteihez igazodó ellátást kell biztosítani.

(3) A helyettes szülő egyidejűleg - saját gyermekeit is beszámítva - legfeljebb négy gyermek gondozását végezheti.

(4) A gyermekek átmeneti gondozása során a gyermek iskolai oktatását - lehetőség szerint - iskolaváltás nélkül kell biztosítani.

(5) A gyermek átmeneti gondozásának megkezdéséről a szülőjének lakóhelye - ennek hiányában a tartózkodási helye - szerinti gyermekjóléti szolgálatot értesíteni kell. A gyermek átmeneti gondozása megkezdésekor - ha az előreláthatólag harminc napnál hosszabb lesz - el kell készíteni a gyermekekre vonatkozó egyéni gondozási nevelési tervet.

(6) A gyermekek átmeneti gondozása az alapjául szolgáló ok fennállásáig, de legfeljebb tizenkettő hónapig tart."

Gyermekek átmeneti otthona

„50. § (1) A gyermekek átmeneti otthonában az a családban élő gyermek helyezhető el, aki átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül marad, vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinek ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett.

(2) A gyermekek átmeneti otthona segítséget nyújt - a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve - a gyermek családjába történő visszatéréséhez.

(3) A gyermekek átmeneti otthona legalább tizenkettő, de legfeljebb negyven gyermek teljes körű ellátását biztosítja.

(4) Az átmeneti lakóotthon olyan otthon, amely legfeljebb tizenkettő gyermek átmeneti gondozását biztosítja önálló lakásban, családi körülmények között.

(5) A gyermekek átmeneti otthona önálló helyettes szülőt vagy helyettes szülői hálózatot működtethet és ebben az esetben ellátja az ezzel kapcsolatos - a 49. § (4) bekezdésében meghatározott - feladatokat. Az átmeneti otthon által foglalkoztatott helyettes szülők az átmeneti otthoni férőhely felének megfelelő létszámú gyermek teljes körű ellátását biztosíthatják."

Az Önkormányzat az ellátást az Újpesti Aranyhíd Gyermekek Átmeneti Otthonában biztosítja.

2011-ben 2 gyermek került elhelyezésre, összesen 97 napra. A gondozási napok száma lényegesen lecsökkent az elmúlt évekhez képest. Egy 17 éves lány került be az otthonba, míg a másik gyermek egy 13 éves fiú volt, mindkettőjüknél családi konfliktus volt a bekerülés oka.

2011. november 1-jétől 0 éves kortól tud fogadni gyermekeket az Otthon egy átalakítás következtében.

Családok átmeneti otthona

„51. § (1) Az otthontalanná vált szülő kérelmére a családok átmeneti otthonában együttesen helyezhető el a gyermek és szülője, valamint legfeljebb 21. életévének betöltéséig a gyermek nagykorú testvére, ha az elhelyezés hiányában lakhatásuk nem lenne biztosított, és a gyermeket emiatt el kellene választani szülőjétől, családjától.

(2) A családok átmeneti otthona legalább tizenkettő, de legfeljebb negyven felnőtt és gyermek együttes ellátását biztosítja. A családok átmeneti otthona működtethető telephelyenként legfeljebb tizenkét férőhelyes lakásban vagy családi házban. A telephelyek összférőhelyszáma nem haladhatja meg a székhely szerinti intézmény összes férőhelyeinek kétszeresét.

(3) A családok átmeneti otthona a felnőtt és a gyermek együttes ellátása során

a) befogadja az életvezetési problémák vagy más szociális és családi krízis miatt otthontalanná vált, továbbá védelmet kereső szülő és gyermekét,

b) befogadja a válsághelyzetben lévő bántalmazott vagy várandós anyát, illetve a szülészetéről kikerülő anyát és gyermekét, valamint a várandós anya kérelmére az anya élettársát vagy férjét,

c) biztosítja az ellátást igénylő gyermek átmeneti gondozását és befogadja otthontalanná vált szüleit,

d) segítséget nyújt a szülőnek gyermeke szükség szerinti ellátásához, gondozásához, neveléséhez,

e) biztosítja a szülő számára a gyermekével való együttes lakhatást és a szükség szerinti ellátást,

f) a szülőnek az ellátás mellett jogi, pszichológiai és mentálhigiénés segítséget nyújt,

g) közreműködik - a gyermekjóléti szolgálattal együttműködve - az átmeneti gondozást szükségessé tevő okok megszüntetésében, a család helyzetének rendezésében, otthontalanságának megszüntetésében."

2011-ben összesen négy család került elhelyezésre a Support Humán Segítő és Szolgáltató Alapítvány által működtetett Családok Átmeneti Otthonába. A négy családból három Kerepesen kapott helyet, míg a negyedik család Erdőkertesre került. Ez utóbbi család elhelyezésében, pontosabban az anyuka és a gyermekek otthonról való eljövételében a kerületi Rendőrségtől is kapott támogatást a Központ. Ez utóbbi család jelenleg is igénybe veszi ezt az ellátási formát. Családok Átmeneti Otthonában összesen 8 gyermek került elhelyezésre. Két alkalommal a Központ kezdeményezte az elhelyezést, míg a másik két esetben a szülők kértek segítséget.

4. JEGYZŐI HATÁSKÖRBEN TETT GYÁMHATÓSÁGI INTÉZKEDÉSEKRE, ILLETVE A GYÁMHIVATAL HATÓSÁGI INTÉZKEDÉSEIRE, FELADATAIRA VONATKOZÓ ADATOK

A gyámhivatal, illetve a jegyző nevében eljáró gyámhatóság 2011. évi tevékenységét mutatják az alábbi táblázatok.

18. sz. táblázat: Az ügyintézésrel kapcsolatos adatok

Megnevezés		Jegyzői hatáskörben gyámhatóság		gyámhivatal	
		2010	2011	2010	2011
Ügyintézők száma		2	3	6	6
Határozatok száma összesen:		691	73	418	519
Végzések száma		115	149	922	925
Ebből	államigazgatási úton megtámadott határozatok száma	8	2	2	3
	államigazgatási úton megtámadott végzések száma	0	2	27	27
	saját hatáskörben módosított vagy visszavont határozatok /végzések száma	4	0	0	0
	saját hatáskörben módosított vagy visszavont végzések száma	0	1	0	8
	Helybenhagyott határozat	3	1	1	0
	Helybenhagyott végzés	0	1	18	1
	Jogsértés miatt megváltoztatott határozat	0	0	0	0
	Jogsértés miatt megváltoztatott végzés	0	0	0	5
	Megsemmisített határozat	1	1	1	0
	Megsemmisített végzés	0	0	9	6
	Jogorvoslati eljárás még folyamatban van	0	0	0	5
	Az iktatott gyámhatósági ügyek száma				
	alapszámmal	1 051	578	1 137	1 025
	alszámmal	2 523	2 709	6 019	8 723
	összesen	3 574	3 287	7 156	9 748

19. sz. táblázat: Nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak száma

Megnevezés	2008	2009	2010	2011 Tárgyév folyamán/dec.31-én
Előző év december 31-én nyilvántartott	133	107	154	188

veszélyeztetett kiskorúak száma						
A tárgyévben nyilvántartásba vett veszélyeztetett kiskorúak száma			165	270	285	304
A tárgyévben a nyilvántartásból törölt veszélyeztetett kiskorúak száma			191	223	261	364
Tárgyév december 31-én nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak száma			107	154	178	128
Ebből	környezeti	okból veszélyeztetett	33	9	37	69/20
	magatartási		25	39	75	129/59
	anyagi		44	31	63	97/44
	egészségi		5	0	3	9/5
Ebből	alkoholizmus	miatt is	1	3	7	2/2
	szenvedélybetegségek	veszélyeztetett	4	0	4	2/2
	bántalmazás (testi)		12	10	21	11/0
	bántalmazás (szexuális)		2	2	4	1/0
	bántalmazás (érzelmi)		47	6	37	26/12
	testi (fizikai) elhanyagolás		3	5	11	24/8
	lelki (érzelmi) elhanyagolás		7	3	2	20/6
	Lakáskörülmények		14	9	52	27/16
Tankötelezettség elmulasztása miatt (10 órát meghaladó)			-----	-----	40	42/27
Családok száma, amelyekben a veszélyeztetett kiskorúak élnek (2011-ben tárgyév dec.31-én			102	108	121	91

A veszélyeztetettség kezeléséről elmondható, hogy a tárgyév folyamán nyilvántartásba vett kiskorúak száma lényegesen magasabb, mint a december 31-ei adat. Tehát az esetek kezelése sok esetben eredményre vezetett.

20. sz. táblázat: Védelembe vett kiskorúak száma

Megnevezés		2008	2009	2010	2011
Tárgyévben nyilvántartásba vett, védelembe vett kiskorúak száma:		36	10	26	57
Szülőnek felróható	magatartási	30	5	15	12
Gyermeknek felróható	okból	5	5	7	3
Védelembe vett gyermek bántalmazása miatt		1	0	0	2
Környezeti okból					32
A környezeti okból 50 órát meghaladó igazolatlan hiányzás miatt					23
Gyerekkorú által elkövetett bűncselekmény miatt					2
Gyerekkorú által elkövetett szabálysértés miatt					2
Fiatalkorú által elkövetett szabálysértés miatt					4
Ebből	a gyermekjóléti szolgálat jelzése alapján védelembe vett	36	10	20	9
	más szerv jelzése alapján védelembe vett	0	0	3	28
	Korábban alapellátásban				8

	gondozott volt				
	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesült				6
December 31-én nyilvántartott, védelembe vett kiskorúak száma		36	36	46	89
Ebből a fenntartás oka	Környezeti				32
	Szülőnek felróható magatartási				37
	Gyermekeknek felróható magatartási				10
	Gyermekekkel vagy fiatalokkal által elkövetett szabálysértés vagy bűncselekmény miatt				8
	Gyermekekkel bántalmazása miatt				2
A családok száma, amelyekben a védelembe vett kiskorúak élnek		14	15	23	51
Kiskorúak száma, akiknek a védelembe vétele a tárgyévben megszűnt		8	20	6	14

Mind a védelembe vett kiskorúak száma, mind az érintett családok száma növekedést mutat. Ennek egyik jellemző oka egy 2010 óta új védelembe vételi ok, az 50 órán túli hiányzás miatti. A tárgyévben nyilvántartásba vett 57 eset 40,3 % erre az okra vezethető vissza.

21. sz. táblázat: Védelembevétel keretében elrendelt intézkedések

Megnevezés	2008	2009	2010	2011
Szülő kötelezése, hogy vegye igénybe a gyermekek napközbeni ellátását	4	8	3	2
Szülő kötelezése, hogy keresse fel a családvédelemmel foglalkozó szerveket	11	10	17	0
A gyermek és hozzátartozója orvosi vizsgálatának kezdeményezése	1	1	2	1
A gyermek egészségét veszélyeztető körülmények megszüntetéséről való intézkedés	0	0		5
A gyermekek számára – kifogásolt magatartásának megszüntetése érdekében – magatartási szabályok megállapítása	5	7	7	31
A szülő figyelmeztetése helytelen magatartásának megváltoztatására	20	7	8	12
Iskolapszichológusi vizsgálaton való megjelenésre kötelezett				2
Konfliktuskezelési szolgáltatáson való megjelenésre kötelezett				0
A családi pótlék természetben nyújtása (kirendelt eseti gondnok: gyermekjóléti szolgálat családgyógyozója)				4
Összes intézkedés száma	11	33	37	57
A gyámhivatalnál kezdeményezett eljárások száma	16	6	11	11

Védelembe vételre kisgyermekeknél a nagyfokú fizikai, erkölcsi, érzelmi elhanyagolás miatt kerül sor. Az esetek többségében a szülők lakhatása nem megoldott, költöznek albérletről - albérletbe, vagy sátorban laknak a város, kerület peremén lévő erdős részeken. Ha a szülők együttműködőek, jóhiszeműek és elfogadják a családgondozói segítséget, nem kerül sor a gyermek családból való kiemelésére. A család elhelyezhető családok átmeneti otthonában is, vagy rosszabb esetben a gyermekek elhelyezhetők gyermekek átmeneti otthonában.

Meghatározó a gyermek környezete, a szülők magatartása, mint minta, amelyben a gyermek él. A szülők közötti veszekedések, feszültségek, elvált szülők esetében a kapcsolattartási küzdelmek veszélyeztetik a kiskorú egészséges fejlődését. A kamaszoknál a legjellegzőbb problémák: iskolai igazolatlan hiányzások, lógások és az ezzel együtt járó cselekvések pl.: dohányzás, alkoholfogyasztás, drogfogyasztás, különböző élvezeti szerek kipróbálása, a csapatban elkövetett kisebb kárt okozó rongálások, rablások, lopások. Előfordulnak otthonról történő szökések, más társaság keresése, korai szexuális élet. Jelzést az iskolától, a rendőrségtől és a családgondozótól, valamint a szabálysértési hatóságtól kap a jegyzői gyámhatóság.

22. sz. táblázat: Ideiglenes hatályú elhelyezések és azt követő döntések

Megnevezés	Jegyzői hatáskörben gyámhatóság			Gyámhivatal		
	2009	2010	2011	2009	2010	2011
A gyámhatóság által elrendelt ideiglenes hatályú elhelyezések száma	5	11	9	4	1	1
Más szerv által elrendelt ideiglenes hatályú elhelyezések száma	-----	-----	-----	0	4	5
Az összes ideiglenes hatályú elhelyezéssel érintett kiskorúak száma	5	11	9	4	5	6
Ebből: Gyermekotthonban elhelyezett kiskorúak száma	0	9	7	4	5	0
Más bentlakásos intézményben elhelyezett kiskorúak száma	0	0	0	0	0	0
Harmadik személynél elhelyezett kiskorúak száma	0	2	1	0	0	0
Külön élő másik szülőnél elhelyezett kiskorúak száma	0	0	1	0	0	0
Nevelőszülőnél elhelyezett kiskorúak száma	5	0	0	0	0	0
Az ideiglenes hatályú elhelyezést követő gyámhivatali döntések száma	-----	-----	-----	4	0	6
Ebből: átmeneti nevelésbe vétel	-----	-----	-----	4	4	4
Eljárás megszüntetése családba fogadás vagy örökbe fogadás kezdeményezésével	-----	-----	-----	0	1	0
Egyéb megszűnési ok	-----	-----	-----			2

A gyámhatósági ideiglenes elhelyezések száma a 2011-es évben valamelyest csökkent az előző évekhez képest, a nagyságrend még mindig nem számottevő. Olyan eseményeknél alkalmazza a hatóság, ahol a szülő súlyosan veszélyezteti gyermekeit, a gyermekek elhanyagoltak, felügyelet nélkül vannak, a felajánlott segítséget a szülők nem fogadják el. Kamaszkorban általában akkor kerül sor ideiglenes elhelyezésre, ha a gyermek a saját és környezete életét veszélyezteti, csavarog, elszökik.

23. sz. táblázat: Családi jogállás rendezése

Megnevezés	Jegyzői hatáskörben gyámhatóság			Gyámhivatal		
	2009	2010	2011	2008	2010	2011
Az év folyamán az apa adatai nélkül anyakönyvezett kiskorúak száma	39	23	15	-----	-----	-----
Ebből jegyző által felvett teljes hatályú apai elismerő nyilatkozattal rendezettek száma	5	9	4	-----	-----	-----
Az apa adatai nélkül anyakönyvezettek száma december 31-én (halmozott)	34	0	11	-----	-----	-----
Kiskorúak száma, akiknek családi jogállása a gyámhivatalnál az év folyamán rendeződött	-----	-----	-----	9	2	5
Ebből Apai elismerések száma	-----	-----	-----	2	0	2
Apaság (anyaság) bírósági megállapítása	-----	-----	-----	3	0	0
Képzett apa (szülők) megállapításának száma	-----	-----	-----	4	2	3
Apaság (anyaság) vélelmének megdöntése iránti perindításhoz való hozzájárulások száma	-----	-----	-----	6	6	10

A rendezetlen családi jogállású gyermekek száma összességében csökkent, ami egy öröndetes adat. Arra viszont nem mutat rá a statisztika, hogy ennek az-e az oka, hogy több a házasságban született gyermek, vagy ismertebbé vált a házasság hiányában a teljes hatályú apai elismerő nyilatkozat megtételének kötelezettsége.

24. sz. táblázat: Családba fogadás

Megnevezés	2008	2009	2010	2011
Családba fogadott kiskorúak	23	24	5	15
Elutasított kérelmek	0	0	0	0
Folyamatban lévő ügyek	1	0	1	0

25. sz. táblázat: Kapcsolattartás

Megnevezés		2008	2009	2010	2011
Tárgyévben kezdeményezett kapcsolattartási ügyek száma		62	70	25	40
A gyámhivatal a kapcsolattartást szabályozta (jogerősen befejezett)		3	13	7	3
Ebből	határozattal befejezett ügyek száma	0	7	4	3
	Ebből Id. hatállyal elh.	0	0	0	1
	átmeneti nevelt	0	6	3	1
	tartós nevelt	0	1	1	1

Egyezséggel befejeződött ügyek száma	0	0	0	0
A gyámhivatal által szabályozott kapcsolattartási ügyekben alkalmazott végrehajtási cselekmények	4	12	9	21
Figyelmeztetések	2	6	4	15
Védelembe vétel elrendelésének kezdeményezése	0	0	0	2
A gyámhivatal által igénybe vett mediációs eljárások	0	0	0	0
Költségviselésre kötelező határozat	2	3	2	0
A bíróság által szabályozott kapcsolattartási ügyekben alkalmazott végrehajtási cselekmények	0	0	0	0
Gyermekjóléti szolgálat közreműködése	0	2	3	0
Kiskorú veszélyeztetése miatti feljelentések száma	0	1	0	0

26. sz. táblázat: Átmeneti nevelésbe vettek

Megnevezés		2008	2009	2010	2011
Tárgyév december 31-én nyilvántartott átmeneti neveltek		37	38	42	49
Tárgyévben átmeneti nevelésbe vet kiskorúak		6	6	8	15
Ebből	Magatartási vagy beilleszkedési zavar	3	2	2	3
	Gyermek bűnelkövetése	1	0	0	0
	Szülői elhanyagolás	0	4	3	5
	Családon belüli bántalmazás	2	0	0	0
	Fogyatékoság	0	0	2	2
	szenvedélybetegség	0	0	1	5
Gyermekjóléti alapellátásban gondozták					11
Védelembe vettként gondozták					2
A GYEGYESZ bizottsága első körben nem javasolta a nevelésbe vételt					2
Ebből örökbe fogadhatónak nyilvánítottak (tárgyév folyamán)		1	0	1	0
Az átmeneti neveltek után fizetésre kötelezett hozzátartozók		24	26	28	30

A kapcsolattartási ügyek több éves statisztikáját figyelve látható, hogy teljesen rapszódikus, hogy mennyi a kérelmek száma. Azonban a keletkezett ügyek és a gyámhivatal által szabályozott ügyek számának összevetéséből az látszik, hogy az ügyek bonyolultak, hosszadalmasak. Az átmeneti nevelésbe vett gyermekek számánál több okra vezethető vissza a döntés: magatartási és beilleszkedési zavarok, illetve szülői elhanyagolás, fogyatékoság, szenvedélybetegség.

27. sz. táblázat: Tartós nevelésbe vettek

Megnevezés		2008	2009	2010	2011
December 31-én nyilvántartottak		2	2	2	1
Tárgyévben tartós nevelésbe vett kiskorúak száma		0	0	1	0
Ebből a tartós nevelésbe vétel oka	A szülő(k) halála	0	0	0	0
	lemondó nyilatkozat	0	0	0	0
	Ismeretlen szülőktől származás	-----	-----	1	0
	Harmadik személytől került be			1	0

28. sz. táblázat: Utógondozás, utógondozói ellátás elrendelése

Megnevezés		2008	2009	2010	2011
Tárgyévben elrendelt utógondozói esetek száma		5	5	5	6
Ebből	gyermekotthon utógondozójának kirendelése	0	5	4	4
	gyermekjóléti szolgálat családgyógondozójának kirendelése	5	0	1	2
	TEGYESZ utógondozóját rendelték ki	0	0	0	0
Megszűnt utógondozások száma		2	3	1	2
Az év folyamán elrendelt utógondozói ellátásban részesültek száma		6	3	3	4
Ebből	férfi	4	2	2	2
	nő	2	1	1	2
Ebből	Nevelőszülőnél részesül utógondozói ellátásban	1	0	0	0
	Gyermekotthonban részesül utógondozói ellátásban	1	0	1	2
	Utógondozói otthonban részesül utógondozói ellátásban	4	3	2	2
	Külső férőhelyen részesül utógondozói ellátásban	0	0	0	0

29. sz. táblázat: Gyámság (tárgyév december 31-én)

Megnevezés			2008	2009	2010	2011
Gyámság alatt állók száma összesen			23	24	31	35
Ebből kiskorúak száma, akiknél	családba fogadó személy	látja el a gyámságot	23	24	14	21
	harmadik személy		0	0	2	0
	hivatásos gyám		0	0	0	0
	nevelőszülő		0	0	0	0
	gyermekotthon vezetője		0	0	15	14
Számadásra kötelezett gyámok		száma	76	64	67	71
Nyilvántartott nevezett gyámok			0	0	1	0
Nyilvántartott, gyámságból kizárt személyek			0	0	1	0

A gyámság alatt állók gyámja eddig szinte kizárólag családba fogadó gyám volt, 2010-ben 15 esetben gyermekotthon vezetőjét kellett kirendelni gyámnak, mely adat 2011-re 1-el csökkent, tehát az újként gyámság alá kerülők esetében nem ez a jellemző megoldás.

30. sz. táblázat: Vagyoni ügyek

Megnevezés			2010	2011
Eladással (megterheléssel) kapcsolatos	jóváhagyott	ügyek száma	51	62
	elutasított		1	0
Nyilvántartott ingó- és ingatlan tulajdonos	kiskorúak	száma	270	301
	gondnokoltak		181	170
Kiskorúak	száma, akiknek gyámi fenntartásos betétállománya van		178	201
	Betétbe helyezett összeg (ezer Ft)		1 430	87 136
	száma, akiknek gyámi fenntartásos betétállományon kívül államilag garantált értékpapírja van		14	0
	Az értékpapír névértéke (ezer Ft)		500	0
	Száma, akiknek gyámi fenntartásos betétállományon kívül életbiztosítási kötvénye van		4	0

31. sz. táblázat: Örökbefogadás és felbontás

Megnevezés			2009	2011
Engedélyezett örökbefogadások száma			4	5
Ebből	tartós nevelt volt		0	
	Örökbe fogadhatónak nyilvánított átmeneti nevelt volt		0	
	A szülő hozzájáruló nyilatkozata alapján engedélyezett	házas társi	1	2
		egyéb	3	3
	Külföldi állampolgár számára jóváhagyott nyílt örökbefogadás (házas társi, rokon)		0	2
Örökbefogadásra alkalmasnak nyilvánított házaspárok száma			12	13
Örökbefogadásra alkalmasnak nyilvánított egyedülállók száma			4	3
Származás megismerésére irányuló kérelem száma			0	2

32. sz. táblázat: Gyermektartásdíj megelőlegezése

Megnevezés		Érintett gyermek száma	
		2010	2011
tárgyévben gyermektartásdíj megelőlegezése iránt indult eljárás		19	32
Ebből	elutasított kérelmek száma	0	3
	folyamatban lévő ügyek száma	0	13
	megszűnt eljárások	0	2
	egyéb	0	0

	1 évre megítélt	0
	2 évre megítélt	2
	3 évre megítélt	12
Előző év dec. 31-én megelőlegezésben részesültek száma	11	15
Megelőlegezésre a tárgyév folyamán kifizetett összeg (Ezer Ft)	2 300	2 826
Megszűnt megelőlegezések	0	3
Folyósítás felfüggesztés	0	3

33. sz. táblázat: Otthonteremtési támogatás

Megnevezés	2010	2011
Otthonteremtési támogatási kérelmek száma	4	5
Otthonteremtési támogatásban részesült fiatal felnőttek száma	3	5
Támogatásként kifizetett összeg (ezer Ft)	2 445	2 891

5. A FELÜGYELETI SZERVEK ÁLTAL GYÁMHATÓSÁGI, GYERMEKVÉDELMI TERÜLETEN VÉGZETT SZAKMAI ELENŐRZÉSEK TAPASZTALATAINAK, TOVÁBBÁ A GYERMEKJÓLÉTI ÉS GYERMEKVÉDELMI SZOLGÁLTATÓ TEVÉKENYSÉGET VÉGZŐK MŰKÖDÉSÉT ENGEDÉLYEZŐ HATÓSÁGI ELENŐRZÉSÉNEK ALKALMÁVAL TETT MEGÁLLAPÍTÁSOK BEMUTATÁSA

A gyámhatósági, illetve a gyermekvédelmi területen 2011. évben végzett szakmai ellenőrzés tapasztalatai:

a Gyermekjóléti Központnál:

2011-ben nem volt szakmai ellenőrzés a Központban, csak a Polgármesteri Hivatal belső ellenőrzésére került sor.

az Egyesített Bölcsődénél:

2011. évben az új bölcsőde megnyitása előtt a működési engedélyhez szükséges átfogó ellenőrzést tartott a Kormányhivatal, szakhatóságok bevonásával.

A szakmai ellenőrzés tapasztalatai:

A bölcsődékben folyó szakmai munka megfelel a törvényi, szakmai előírásoknak.

A bölcsődék tárgyi felszerelése számban megfelelő és biztosított. A csoportszobák berendezései méretei a korosztálynak megfelelőek. A kiszolgáló helységek, a gyermeköltözők, fürdőszobák felszerelése megfelelőek, de állapotuk avult.

Az udvarok, játszóterek felszerelése jó, az udvarok füvesítése folyamatos.

6. JÖVŐRE VONATKOZÓ JAVASLATOK, CÉLOK MEGHATÁROZÁSA A GYVT. ELŐÍRÁSAI ALAPJÁN

6.1. PÉNZBELI ÉS TERMÉSZETBENI ELLÁTÁSOK – SZOCIÁLIS ÉS GYERMEKVÉDELMI IRODA

- Folyamatos cél a támogatások szinten tartása, reálértékének megőrzése. Ez a jelenlegi bevételi forrásoknál szinte lehetetlen feladatnak tűnik. Azonban a kiskorúak esetében – mint az ellátások szempontjából egyik leginkább kiemelt csoport – törekedni kell rá.
- A kerületi sajátosságokra, igényekre való reagálás, válasznyújtás a tipikus problémákra.
- A támogatások hatékony, célzott megállapítása.
- Továbbra szoros szakmai együttműködés fenntartása az érintet kerületi intézményekkel.

6.2. GYERMEKJÓLÉTI SZOLGÁLTATÁS - GYERMEKJÓLÉTI KÖZPONT

- 2012. februárjában ismét **változott a Gyermekvédelmi törvény**, illetve a kapcsolódó jogszabályok, ezért a Központ igyekszik ott lenni minden fórumon amit ezzel kapcsolatban szerveznek, hogy a törvényalkotó elképzelését mindinkább megvalósíthassa.
- 2012.március 1-jétől **TAJ alapú nyilvántartásra** kellett áttérnie a Központnak. Az ezzel kapcsolatos előkészítő munkák megkezdésre kerültek korábban, a napi jelentési kötelezettségének eleget tesz a Központ.
- A költségvetési megszorítás ellenére a **prevenciós programok** egy részét igyekszik a Központ megtartani. Sajnos forrás hiány miatt nem szervezhető tovább a Családi Szabadidő Klub, valamint a nyári Gázoló tábor sem.
- Jelenleg is tart a **Rólad van szó programsorozat**, amely előreláthatólag 2012 májusában fog befejeződni, illetve ősszel szeretné a Központ folytatni azt.

6.3. GYERMEKEK NAPKÖZBENI ELLÁTÁSA – BÖLCSŐDE

- Az Egyesített Bölcsőde mindenkori **szakmai célja**, hogy az otthon melegéhez, nyugalomához hasonló légkörben tölthessék a kicsik napjaikat. Mindehhez elengedhetetlen a személyi és tárgyi feltételrendszer minőségi biztosítása:
 - állandó, szakképzett és elkötelezett személyzet,
 - esztétikus környezet, elegendő hely, játék, biztonság, kifogástalan élelmezés.
- A **továbbképzés** folyamatosságára a szakmai munka emelése érdekében szükség van.
- Nagy hangsúlyt kell fordítani az **adminisztrációra**, a munkarendek - napirendek összehangolására, mely hiányosságok megszüntetése a következő évben vár megvalósításra.
- Továbbra is kiemelt szakmai szempont, hogy a **szolgáltatások gyakorisága és minősége** nem vezethet az alapellátás színvonalának legkisebb csökkenéséhez sem.

- A Napsugár bölcsőde létesítésével bővítettük a **sajátos nevelési igényű gyermekek** korai fejlesztését, gondozását, szeretnénk a gyermekek létszámát növelni.
- A **só szoba** kialakításával nagymértékben hozzájárulunk a gyermekek egészség megőrzéséhez, a légúti fertőzések megelőzéséhez, melyet a lakosság körében szeretnénk **ismerté tenni**.
- A **baba-mama muzsika szolgáltatás bevezetése** a Napsugár bölcsődében.
- **Játékos gyermek torna szolgáltatás bővítése**, megismertetése a bölcsődés korú gyermekekkel és szüleikkel.

6.4. A GYERMEKVÉDELMI MUNKA VONATKOZÁSÁBAN ÁLTALÁBAN, AZ ELLÁTÓRENDSZERT ÉRINTŐ TERVEK, VÁLTOZÁSOK

- Jogszabályi kötelezettség alapján az intézmények 2012-től TAJ alapú nyilvántartást vezetnek az ellátottakról, tevékenység-adminisztrációs rendszert napi munkájukról. Cél a folyamatosan változó portál ismerete, pontos használata, a jogszabályi kötelezettségnek való megfelelés.
- A bölcsődei után az óvodai, általános iskolai férőhelyek számának az igényekhez való igazítása. Ehhez a várható igények folyamatos felmérése, figyelemmel kísérése, valamint olyan bővítési lehetőségek megtalálása, melyek rugalmasan alkalmazkodnak az egyes korosztályok változó létszámához. Ezen a területen fontos szerep juthat az Európai uniós pályázati lehetőségeknek. Az óvodai férőhelyek következő bővítése is ilyen úton valósulhat meg.

Az ellátásokra, szolgáltatásokra vonatkozó általános célkitűzések:

- Az ellátások színvonalának megtartása, emelése, pénzbeli és természetbeni ellátások esetében az ellátás reálértékének megtartása, vagy legalábbis kismértékű csökkenése.
- Az ellátások eljuttatása a legrászorultabbakhoz.

7. A BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM FŐBB PONTJAINAK BEMUTATÁSA

7.1. KERÜLETI BŰNMEGELŐZÉSI PROGRAM

A Belügyminisztérium Koordinációs és Statisztikai Osztály adatai szerint a BRFK XVI. ker. Rendőrkapitányság gyermek és fiatalkorú bűnelkövetők tekintetében az alábbi eljárásokat folytatta bűncselekmények elkövetési bontásban:

Gyermekekori bűnelkövető nem volt. Fiatalkorú bűnelkövetővel szemben:

Testi sértés miatt egy, becsületsértés miatt egy garázdaság miatt nyolc, magánokirat-hamisítás miatt egy, visszaélés kábítószerrel miatt egy, lopás miatt kilenc, rablás miatt egy, zsarolás miatt egy, rongálás miatt négy esetben folytattunk büntetőeljárást.

Az elkövetés okaiként a vagyon elleni cselekmények esetében a szegénység, mit társadalmi jelenség objektív okként figyelhető meg, szubjektív okként említhető a haszonszerzési vágy, a birtoklási vágy, a csoportból kitűnni akarás.

Erőszakos bűncselekmények esetén a bosszú, valamint a motiválatlan garázda jellegű rongálás a jellemző.

A BRFK XVI. ker. Rendőrkapitányság bűnmegelőzési programmal nem rendelkezik, az iskolákban az előírt baleset-megelőzési és bűnmegelőzési előadások megrendezésre kerülnek. Az ORFK által előirányzott Iskola rendőre, Ellenszer és DADA programokban részt veszünk.

2011. évben 28 alkalommal tartottunk bűnmegelőzési előadásokat óvodákba, általános és középiskolákban.

Az óvodai gyerekhét keretén belül felkerestük a kerület területén lévő óvodákat, ahol beszélgetéseket folytatunk az óvodásokkal bűnmegelőzési témában. Ezt követően bűnügyi technikai bemutatót tartottunk számukra, valamint kipróbálhatták a rendőrségen rendszeresített védőfelszereléseket.

A Napraforgó Családsegítő Szolgálat által szervezett nyári táborban két napos rendezvényt tartottunk, az első egy bűnügyi jellegű bűnmegelőzéssel foglalkozó nap volt, a másik egy közlekedésbiztonsági témájú nap.

A János utcai napközis táborban két alkalommal tartottunk bűnmegelőzési előadást.

A Napraforgó Családsegítő Szolgálattal közösen indítottunk bűnmegelőzési programsorozatot „Rólad van szó” elnevezéssel. Az előadássorozat keretein belül a jelentkező általános és középiskolákban tíz előadást felölelő egységek közül hármat tartottak a kerület rendőrei. Ez összesen közel hatvan osztályfőnöki óra megtartását jelentette.

Összességében elmondható, hogy a BRFK XVI. ker. Rendőrkapitányság kiemelten kezeli a gyermek és fiatalkorúakat érintő bűncselekmények megelőzésével kapcsolatos rendőri feladatokat.

7.2. KÁBÍTÓSZERÜGYI EGYEZTETŐ FÓRUM

A **Kábítószerügyi Egyeztető Fórum** 2003 óta folyamatosan, sikeresen működik a kerületben. Jelenlegi tagságát alkotja: XVI. kerületi Önkormányzat, Móra Ferenc Általános Iskola, Napraforgó Szolgálat, BRFK XVI. kerületi Rendőrkapitányság, Kertvárosi Egészségügyi Szolgálat.

A KEF szakmai munkáját megalakulása óta Kály-Kullai Károly szakértő bevonásával végzi.

A KEF a XVI. kerületi drogstratégia alapelveit is figyelembe véve a Nemzeti Erőforrás Minisztérium 2010/2011. évi pályázati támogatásának segítségével új konfliktuskezelést segítő technikák megismertetését segíti elő.

A minisztérium és az önkormányzat támogatásával megvalósuló pályázat során három projektet megvalósítását tűzte ki célul a KEF:

1. a kerületben dolgozó szakemberek (pedagógusok, iskolapszichológusok, családgondozók) egy továbbképzés keretei között megismerhessék a resztoratív eljárások kialakulását és alkalmazási területeit (pl. az oktatásban, nevelésben és igazságszolgáltatásban), mint hatékony konfliktuskezelési eszközt vagy reszocializációs és közösségépítő technikát,

2. A már korábban képzett kerületi kortárssegítőknél a továbbképzése konfliktuskezelési technikák és a resztoratív módszer megismerése és gyakorlati alkalmazási lehetőségei témakörben.

3. A resztoratív módszer megismertetése a pedagógusok, szülők és kortárssegítők-diákok számára két szakmai tanácskozás szervezésének formájában meghívott előadókkal, valamint a módszer gyakorlati alkalmazásának lehetőségével.

Resztoratív szemléletű konfliktuskezelési és közösségépítési technikák elsajátítását célzó képzés

A kétnapos képzés során a résztvevő szakembereknek (a Budapest XVI. kerületi önkormányzat fenntartásában működő általános – és középiskoláinak pedagógusai, gyermekvédelmi felelősei, valamint a Napraforgó Gyermekjóléti Központ, Családsegítő Szolgálat és Nevelési Tanácsadó iskolapszichológusai és családgondozói, összesen 26 fő) alkalmuk nyílt belekóstolni a resztoratív szemléletű konfliktuskezelés elméletébe és gyakorlatába egyaránt. A resztoratív szemléletmód alapja, hogy nem a büntetésre, a megtorlásra helyezi a hangsúlyt, hanem a társadalom, a közösség érdekei mentén a kár helyreállítását és a jóvátételt tűzi ki célul. Ez a folyamat a szabálysértő részéről aktív szerepet igényel, amelyben a cél, hogy a sértő félben megjelenjenek a felelősségvállalás, a megbánás és a közösség visszafogadása iránti igények.

A képzés során a gyakorlati rész kapott hangsúlyosabb szerepet. Az elméleti bevezetés és hangulatteremtés után kiscsoportokban ismerkedtek meg a résztvevők a módszer gyakorlati elemeivel. A csoportok állandóan változó összetétele magában hordozta azt a lehetőséget, hogy többféle megközelítéssel, szemléletmóddal találkozhassanak a két nap során. A pedagógusok, pszichológusok, szociális munkások célkitűzése azonos (a gyermekek érdekében dolgoznak), viszont az alkalmazott módszerek és eszköztáraik nagyrészt különbözőek. Ezt a résztvevők jól tudták kamatoztatni, a kiscsoportos foglalkozásokon nagyon kreatív ötletek kerültek elő, minden résztvevő érvényesíthette tudását, tapasztalatait.

Kortárssegítők továbbképzése

A már korábban- szintén pályázati és önkormányzati támogatással- képzett kortárssegítőknél továbbképzési lehetőséget kínált e projektet konfliktuskezelési technikák és a resztoratív módszer megismerése és gyakorlati alkalmazási lehetőségei témakörben.

A résztvevő fiatalok (12 fő) megismerték a konfliktus típusait, megoldásait, dinamikáját, jellemzőit. Gyakorlati tanácsadás, esetmegbeszélés formájában világítottak meg egy konfliktushelyzetet több szempontból. Megismerhették a konfliktus-stílusokat, a konfliktusok kiterjedési fokait.

A továbbképzés legnagyobb hasznának azt tekinthető, hogy a résztvevő fiataloknak rálátásuk nyílt saját konfliktuskezelési technikáikra, és láthatták, megtapasztalhatták, lehet másképp is kezelni a helyzeteket, mint ahogyan eddig tették.

A három nap alatt megismert módszerek többségét -elmondásuk szerint- a gyakorlatban is alkalmazni tudják majd.

A resztoratív módszer megismertetése a pedagógusok, szülők és kortárssegítők-diákok számára két szakmai tanácskozás szervezésének formájában meghívott előadókkal, valamint a módszer gyakorlati alkalmazásának lehetőségével.

A tágabb kört érintő programelem megvalósítására két, úgynevezett rétegtanácskozás megszervezésével került sor, melynek célcsoportja a kerületi pedagógusok, gyermekvédelmi felelősök, iskolapszichológusok, szülők, illetve a kerületi fenntartású intézményekbe járó 13-18 év közötti diákság volt. 2011. május 19-én a felnőttek számára, 2011. május 23-án a diákok és az iskolai diákönkormányzatokat segítő pedagógusok számára szervezett rétegtanácskozásra is a Szerb Antal Gimnázium dísztermében került sor. A programokon közel 100-100 fő vett részt, mely során –a délutánok első felében szervezett- plenáris keretek között, de interaktív technikákat is alkalmazva a resztoratív módszer lényegével ismerkedhettek meg a résztvevők. Az előadást követően négy különböző aspektusból a témát feldolgozó szekcióban tájékozódhattak a résztvevők a módszerről. A resztorativitást, mint hatékony konfliktuskezelési és közösségépítő technikát már a gyakorlatban is alkalmazó szakemberek vezetésével szituációs játékokon keresztül is bepillantást nyerhettek a pedagógusok, diákok az alkalmazhatóság területeire.

A programokat követően a résztvevők észrevételeiket, véleményeiket egy kérdőív kitöltésével jelezhették vissza a szervező KEF munkatársai részére, mely tapasztalatokra és megállapításokra alapozva kerülhet sor a későbbiekben hasonló szakmai rendezvények megszervezésére.

A KEF 2011-ben szintén pályázati támogatásból frissített tartalommal újból megjelentette a korábban már nagyobb példányban megjelent Skubidú-Nézőke című információs kiadványt, mely a diákoknak, a szülőknek, pedagógusoknak, gyermekvédelmi felelősöknek nyújthat segítséget a mindennapokban a segítő szervezetek tevékenységének, elérhetőségének ismertetésével. A kiadvány a kerületi fenntartású általános- és középiskolák részére került kiosztásra, továbbá a KEF a különböző kerületi egészségmegőrző fórumokon használja fel a széles körű tájékoztatás érdekében.

A fenti projektelemek a Nemzeti Erőforrás Minisztérium és Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzatának támogatásával, a Napraforgó Gyermekjóléti Központ, Családsegítő Szolgálat és Nevelési Tanácsadó és a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum közös szervezésével valósultak meg.

8. A TELEPÜLÉSI ÖNKORMÁNYZAT ÉS A CIVIL SZERVEZETEK KÖZÖTTI EGYÜTTMŰKÖDÉS KERETEI

A kerületben civil szervezetek bevonása az alapellátás keretében történik.

A Napraforgó Gyermekjóléti Központ több civil és egyházi szervezettel működik együtt, melyek az alábbiak:

- Adventista Egyház (az általuk szervezett jótékonyági koncert bevételeiből rászoruló családokat tudtak segíteni)
- Baptista Egyház (karácsonyi csomagokkal segítették a rászoruló családok gyermekeit)
- NOE helyi szervezete (tészta adományokkal segítették a rászoruló családokat)
- OSA (Otthon Segítünk Alapítvány) képzéseinek ad helyet az intézmény, illetve szakmai támogatást
- Együttműködik a helyi KEF-fel

A gyermekek átmeneti elhelyezése ellátási szerződés útján biztosított, a IV. kerületben, az „Aranyhíd” Gyermek Átmeneti Otthonában, ami megfelel a kerület szükségleteinek. 2008-tól működik a családok átmeneti otthona a SUPPORT Alapítvánnyal kötött szerződés alapján.

A kerületben egyre nagyobb számban jönnek létre családi napközök, melyeket tipikusan alapítványok, nonprofit gazdasági társaságok hoznak létre.

149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet

a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról

10. számú melléklet a 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelethez

Tartalmi követelmények a települési önkormányzat és a megyei fenntartó számára, a Gyvt. 96. §-ának (6) bekezdésében előírt átfogó értékelés elkészítéséhez

I. A települési önkormányzat által készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményei:

1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira.
2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:
 - a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, a rendkívüli gyermekvédelmi támogatásban részesültek száma,
 - kérelemzőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,
 - egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,
 - gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.
3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:
 - gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),⁸⁷⁰
 - gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.
4. Jegyzői hatáskörben tett gyámhatósági intézkedések:
 - védelembe vettek száma, a védelembe vétel okai, felülvizsgálatok eredménye,
 - ideiglenes hatályú elhelyezések száma, okai, gyámhivatali felülvizsgálat eredménye.
5. A gyámhivatal székhelye szerinti önkormányzat által készített átfogó értékelés tartalmazza a jegyzői gyámhatósági intézkedésekre vonatkozó adatokon kívül a városi gyámhivatal hatósági intézkedéseire, feladataira vonatkozó adatokat is.
6. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők működését engedélyező hatóság ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.
7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések).
8. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.
9. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, drogprevenció stb.).

KIVONAT

**KÉSZÜLT AZ EGÉSZSÉGÜGYI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁG
2012. MÁJUS 7-ÉN MEGTARTOTT 7. SZ. NYÍLT ÜLÉSÉNEK
JEGYZŐKÖNYVÉBŐL**

2. Napirendi pont:

Átfogó értékelés a Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat 2011. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról

**A Bizottság az alábbi határozati javaslatot fogadta el:
96/2012. (V. 07.) E.Sz.B. határozat:**

Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat Képviselő-testületének Egészségügyi és Szociális Bizottsága javasolja Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat Képviselő-testületének, hogy fogadja el az átfogó értékelést a Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat 2011. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról.

Szavazás eredménye: 7 igen, egyhangú

Határidő: 2012. május 9-ei Képviselő-testületi ülés

Felelős: Dr. Varga János, az Egészségügyi és Szociális Bizottság elnöke

Budapest, 2012. V. 7.
(a jegyzőkönyv dátuma)

Dr. Varga János
bizottsági elnök
sk.

Kratofil Zita
jegyzőkönyv hitelesítő
sk.

A kivonat hiteléről:

Adonics Erzsébet
szoc. ügyintéző

A kiállítás dátuma
2012. V. 8.

Kiegészítés a 97/2012 számú Képviselő-testületi előterjesztéshez

BUDAPEST FŐVÁROS XVI. KERÜLETI ÖNKORMÁNYZAT

Előzetes kivonat az Oktatási, Ifjúság-és Gyermekvédelmi Bizottság 2012. május 7-i ülésének jegyzőkönyvéből

Napirend:

1.) Átfogó értékelés az Önkormányzat gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról 2011-ben

90/2012. (V. 7.) OIGYB

Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat Képviselő-testületének Oktatási, Ifjúság- és Gyermekvédelmi Bizottsága javasolja Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat Képviselő-testületének, hogy fogadja el az átfogó értékelést a Budapest Főváros XVI. kerületi Önkormányzat 2011. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról.

Határidő: 2012. május 9-i Képviselő-testületi ülés

Felelős: Szász József bizottsági elnök

Szavazás: 6 igen, egyhangú

Szász József s.k.
elnök

Dr. Környeiné Rátz Katalin s.k.
jegyzőkönyv hitelesítő

Budapest, 2012. május 9.

A kivonat hitelesül:

Kovács Katalin
ügyosztályvezető